

## ROZDZIAŁ I. Ja i społeczeństwo

### PYTANIE WIODĄCE: Co to znaczy być dobrym obywatelem / dobrą obywatelką?

| Numer lekcji                                               | Wymagania szczegółowe podstawy programowej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Zagadnienia/treści                                                                                                                                                         | WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                            | konieczne (dopuszczający)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | podstawowe (dostateczny)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | rozszerzające (dobry)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | dopełniające (bardzo dobry)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | wykraczające (celujący)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                            | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
| <b>TEMAT LEKCJI: Patriotyzm</b><br><b>Liczba godzin: 2</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 1.1                                                        | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) I.1) wyjaśnia, czym jest patriotyzm; formułuje opinię o różnych formach i sposobach wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę; rozważa, co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie)</p> <p>(F) I.1) na wybranych przykładach analizuje wpływ swoich codziennych, indywidualnych wyborów na otoczenie, w tym na środowisko naturalne i innych ludzi</p> <p>(F) I.6) wyjaśnia, na czym polega obywatelski obowiązek obrony ojczyzny, a także formułuje opinię w sprawie różnych</p> | <p>patriotyzm: narodowy, obywatelski, gospodarczy</p> <p>obrona cywilna</p> <p>obowiązek obywatelski</p> <p>dobry obywatel</p> <p>postawa patriotyczna</p> <p>ojczyzna</p> | <p>– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego,</p> <p>– wymienia <u>jeden przykład</u> patriotyzmu gospodarczego,</p> <p>– wskazuje <u>dwa przykłady</u> troski o ojczyznę w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>jeden sposób</u> na to, jak można być dobrym obywatelem,</p> <p>– wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i>,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład</u> realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych,</p> <p>– wymienia <u>jeden</u></p> | <p>– wskazuje <u>po dwa przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i w prosty sposób je omawia,</p> <p>– wymienia <u>dwa przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,</p> <p>– identyfikuje <u>trzy przejawy</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>dwa sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i krótko je omawia; przedstawia te działania, które już podejmuje,</p> <p>– wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i w prosty sposób je omawia,</p> | <p>– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i je omawia,</p> <p>– wymienia <u>trzy przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,</p> <p>– identyfikuje i omawia <u>trzy wybrane przejawy troski</u> o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>trzy sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia jedno działanie, które już podejmuje,</p> <p>– wskazuje <u>trzy obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je</p> | <p>– wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po trzy przykłady odpowiadających im zachowań,</p> <p>– wymienia <u>cztery przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,</p> <p>– wskazuje <u>cztery sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już podejmuje,</p> <p>– wskazuje <u>cztery</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia,</p> <p>– wymienia <u>cztery</u></p> | <p>– wyjaśnia, co kształtuje nasze postawy patriotyczne®,</p> <p>– wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia po <u>cztery przykłady</u> odpowiadających im zachowań,</p> <p>– analizuje <u>cztery przykłady</u> zachowań będących przejawem patriotyzmu gospodarczego,</p> <p>– analizuje <u>pięć sposobów</u> na to, jak być dobrym obywatelem,</p> <p>– analizuje <u>jeden przykład</u> sytuacji w życiu publicznym, w której troska o ojczyznę zamiast łączyć – dzieli®,</p> |

|  |                                                                       |  |                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--|-----------------------------------------------------------------------|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | obowiązków w tym zakresie, wyjaśnia znaczenie systemu obrony cywilnej |  | <p><u>przykład</u> obrony cywilnej,</p> <p>– z pomocą nauczyciela wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.</p> | <p>– wymienia <u>dwa przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego,</p> <p>– w prosty sposób wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.</p> | <p>omawia,</p> <p>– wymienia <u>trzy przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego,</p> <p>– wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną.</p> | <p><u>przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego,</p> <p>– wyjaśnia, w jakich działaniach jest realizowana obrona cywilna w Polsce – podaje <u>trzy przykłady</u>.</p> | <p>– rozważa, z czego wynikają różnice w rozumieniu patriotyzmu®,</p> <p>– wskazuje <u>wszystkie obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je analizuje,</p> <p>– analizuje <u>pięć przykładów</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych obywatelskich.</p> |
|--|-----------------------------------------------------------------------|--|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## TEMAT LEKCJI: Grupy społeczne i wspólnoty

Liczba godzin: 1

|         |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.<br>2 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) I.2) identyfikuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną); ocenia zależności między składowymi tożsamości z przynależnością do określonych grup i wspólnot</p> | <p>grupa społeczna</p> <p>socjalizacja</p> <p>rodzina</p> <p>wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna</p> <p>tożsamość osobista i społeczna</p> <p>sekta</p> <p>tożsamość narodowa</p> | <p>– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>dwa przykłady</u>,</p> <p>– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– podaje <u>wybraną funkcję</u> rodziny w społeczeństwie,</p> <p>– wskazuje <u>przykładową rolę</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej,</p> <p>– podaje przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej,</p> <p>– wskazuje <u>po jednej</u> cesze tożsamości osobistej i społecznej.</p> | <p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>trzy przykłady</u> grup, do których należy,</p> <p>– wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych,</p> <p>– wskazuje <u>dwie wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i w prosty sposób je omawia,</p> <p>– odróżnia grupę społeczną od wspólnoty;</p> | <p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>cztery przykłady</u> grup, do których należy,</p> <p>– wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych i je omawia,</p> <p>– wskazuje <u>po dwa przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– wskazuje <u>trzy wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia,</p> <p>– wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega <u>przykładowa rola</u>, którą odgrywa w wybranej</p> | <p>– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– wskazuje <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia,</p> <p>– omawia <u>przykładową rolę</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej,</p> <p>– podaje i omawia przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te</p> | <p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>różnorodne przykłady</u> takich grup,</p> <p>– podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup inkluzywnej i ekskluzywnej, wskazując, co je różni,</p> <p>– podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup wtórnej i pierwotnej, do których należy,</p> <p>– analizuje na przykładzie własnej rodziny <u>cztery funkcje</u> rodziny</p> |
|---------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                 |  |  |  |                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------|--|--|--|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                 |  |  |  | <p>wskazuje <u>jedną</u> <u>różnicę</u>,</p> <p>– wskazuje <u>po</u> <u>dwie</u> <u>cechy</u> tożsamości osobistej i społecznej.</p> | <p>grupie społecznej,</p> <p>– analizuje na przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków®,</p> <p>– określa, czym charakteryzuje się wspólnota,</p> <p>– podaje i omawia w prosty sposób przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości.</p> | <p>zbiorowości,</p> <p>– analizuje swój udział w wybranej wspólnotcie,</p> <p>– wyjaśnia, co składa się na tożsamość, oraz wskazuje różnice między tożsamością osobistą a społeczną,</p> <p>– identyfikuje swoje umiejętności, wiedzę i postawy składające się na tożsamość osobistą,</p> <p>– wskazuje te cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie w grupach społecznych®,</p> <p>– wskazuje cechy tożsamości osobistej i społecznej.</p> | <p>w społeczeństwie®,</p> <p>– wyjaśnia, jak zmienia się model rodziny we współczesnym świecie®,</p> <p>– wskazuje i analizuje grupy społeczne, w których na co dzień funkcjonuje,</p> <p>– omawia <u>dwie</u> <u>przykładowe role</u>, jakie odgrywa w wybranych grupach społecznych,</p> <p>– analizuje swój udział w wybranej wspólnotcie®,</p> <p>– <u>analizuje i wyjaśnia na przykładzie</u> sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków®,</p> <p>– <u>wskazuje dwie</u> <u>swoje</u> <u>cechy</u>, które wpływają na funkcjonowanie w grupie i które chce zmienić lub wzmocnić®,</p> <p>– <u>proponuje jedno</u> <u>działanie</u>, które może być w tym pomocne®.</p> |
| <b>TEMAT LEKCJI: Relacje grupowe</b><br><b>Liczba godzin: 2</b> |  |  |  |                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.<br>3 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) I.3) opisuje dynamikę relacji grupowych i międzygrupowych, w tym zjawiska konformizmu i nonkonformizmu, oraz powstawanie podziałów my–oni; rozpoznaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści, a także reaguje na ich przejawy w swoim otoczeniu</p> | <p>konformizm, nonkonformizm</p> <p>grupy własne, grupy obce</p> <p>dyskryminacja</p> <p>uprzedzenia</p> <p>stereotypy</p> <p>hejt, mowa nienawiści</p> <p>ksenofobia</p> <p>piramida nienawiści</p> | <p>– wyjaśnia z pomocą nauczyciela, co to jest konformizm,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład</u> zachowania konformistycznego w sieci lub najbliższym otoczeniu,</p> <p>– z pomocą nauczyciela wyjaśnia, na czym polega zjawisko dyskryminacji,</p> <p>– wskazuje <u>sposoby</u> reagowania na dyskryminację w klasie i najbliższym otoczeniu,</p> <p>– rozważa z pomocą nauczyciela osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną,</p> <p>– rozpoznaje przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym.</p> | <p>– wyjaśnia w prosty sposób, co to jest konformizm,</p> <p>– identyfikuje <u>dwa zachowania</u> konformistyczne w sieci i najbliższym otoczeniu,</p> <p>– podaje i w prosty sposób omawia <u>dwa przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych,</p> <p>– rozważa osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminującą i dyskryminowaną, oraz analizuje swoją postawę w tych sytuacjach,</p> <p>– wyjaśnia w prosty sposób, czym są ksenofobia oraz rasizm.</p> | <p>– wyjaśnia, na czym polega konformizm, i podaje <u>trzy przykłady</u> postaw konformistycznych,</p> <p>– omawia zjawisko dyskryminacji, wskazując <u>trzy mechanizmy</u>, które jej sprzyjają,</p> <p>– podaje i omawia <u>trzy przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych,</p> <p>– rozpoznaje i reaguje na przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym,</p> <p>– wyjaśnia, czym są ksenofobia i rasizm, oraz podaje ich przykłady,</p> <p>– wyjaśnia, jak powstają stereotypy i uprzedzenia.</p> | <p>– omawia zagrożenia, jakie może nieść ze sobą postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka,</p> <p>– analizuje <u>cztery przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych.</p> | <p>– analizuje, jakie zagrożenia może nieść postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka,</p> <p>– podaje i omawia <u>pięć przykładów zachowań</u> dyskryminacyjnych,</p> <p>– odwołując się do piramidy nienawiści, analizuje wszystkie stopnie radykalizacji postaw w relacjach społecznych®.</p> |
|---------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## TEMAT LEKCJI: Współpraca i konflikty w grupie

Liczba godzin: 1

|         |                                                                                                                              |                                                                            |                                                                                                                                                     |                                                                                      |                                                                                                          |                                                                                                          |                                                                                                                  |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.<br>4 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) I.4) identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które</p> | <p>fazy procesu grupowego</p> <p>zaufanie, współpraca i współdziałanie</p> | <p>– wskazuje zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie,</p> <p>– wskazuje <u>cztery fazy rozwoju grupy</u>,</p> | <p>– wskazuje i w prosty sposób omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub</p> | <p>– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie,</p> | <p>– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie,</p> | <p>– analizuje, co się dzieje w grupach, do których należy,</p> <p>– wskazuje i omawia zachowania i postawy,</p> |
|---------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                              |                                                                                                     |                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                              | <p>prowadzą do konfliktów i podziałów; stosuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów w grupie</p> | <p>konflikty w grupie</p> <p>rozwiązywanie konfliktów w grupie</p> | <p>– identyfikuje <u>jedną przyczynę</u> spadku poziomu zaufania społecznego,</p> <p>– wskazuje <u>jedno zachowanie</u> własne lub innych, które sprzyja współpracy,</p> <p>– wskazuje <u>trzy główne sposoby rozwiązywania konfliktów</u>.</p> | <p>utrudniają funkcjonowanie w grupie,</p> <p>– identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego,</p> <p>– wskazuje przyczyny konfliktów w grupach.</p> | <p>– identyfikuje, w jakiej fazie rozwoju są grupy zadaniowe, do których przynależy,</p> <p>– wyjaśnia, co to są relacje społeczne,</p> <p>– identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego i krótko je omawia,</p> <p>– wskazuje zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy,</p> <p>– wyjaśnia, kiedy warto sięgnąć po dany sposób rozwiązywania konfliktów.</p> | <p>– uzasadnia dlaczego zaufanie ma szczególne znaczenie w budowaniu relacji społecznych,</p> <p>– opisuje na podstawie badań, jaki jest poziom zaufania społecznego w Polsce,</p> <p>– wskazuje i omawia zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy,</p> <p>– podaje, odwołując się do własnego doświadczenia, po jednym przykładzie konfliktów: interesów, wartości, i relacji,</p> <p>– wskazuje po jednym możliwym rozwiązaniu każdego z tych konfliktów.</p> | <p>które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie,</p> <p>– rozpoznaje emocje i zachowania, które wzmacniają lub osłabiają grupę®,</p> <p>– wskazuje, które instytucje cieszą się najmniejszym, a które – największym zaufaniem Polaków®,</p> <p>– opisuje, na podstawie badań, jaki jest poziom współpracy wśród polskich nastolatków®,</p> <p>– rozważa, na ile wyniki tych badań są spójne z jego osobistym doświadczeniem współdziałania w grupie ®,</p> <p>– wskazuje <u>czynnik</u>, które sprzyjają rozwiązywaniu konfliktów,</p> <p>– omawia <u>pięć postaw</u> wobec konfliktów; wskazuje, które z nich są najskuteczniejsze, i uzasadnia swoje zdanie.</p> |
| <p><b>TEMAT LEKCJI: Współczesne społeczeństwo polskie</b></p> <p><b>Liczba godzin: 2</b></p> |                                                                                                     |                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 1. 5                                                                                         | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) I.5) korzystając</p>                                                    | <p>dobro wspólne</p> <p>konflikty światopogląd</p>                 | <p>– z pomocą nauczyciela wyjaśnia, co to jest dobro wspólne,</p>                                                                                                                                                                               | <p>– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest</p>                                                                                                                                 | <p>– wyjaśnia, co to jest dobro wspólne,</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <p>– uzasadnia, dlaczego troska o dobro wspólne</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p>– argumentuje zagrożenia wynikające z dezinformacji (fake</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                  |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie; wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję</p> <p>(F) I.2) analizuje zagadnienia budzące spory w społeczeństwie polskim, a także formułuje opinię w jednej z kontrowersyjnych kwestii i podejmuje w tej sprawie dialog</p> <p>(F) I.5) korzystając z wyników badań, opisuje poziom zaufania społecznego oraz jego wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i stan demokracji; identyfikuje czynniki obniżające poziom zaufania społecznego i weryfikuje informacje budujące wybraną teorię spiskową</p> <p>(DZO) Aktywne uczestnictwo w debacie na wybrany temat społeczny, prezentowanie własnego zdania, które uczeń uzasadnia i którego broni, oraz podejmowanie dialogu z osobami o odmiennych poglądach</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adekwatności działania do postawionego celu</li> <li>– stopnia zaangażowania,</li> </ul> | <p>we i polityczne</p> <p>podziały społeczne</p> <p>dezinformacja</p> <p>fake news</p> <p>teoria spiskowa</p> <p>dialog</p> | <p>–wskazuje <u>dwie postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego,</p> <p>–na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków,</p> <p>–z pomocą nauczyciela porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa,</p> <p>– wskazuje <u>dwa tematy</u>, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– wskazuje przy pomocy nauczyciela <u>dwie cechy</u> fake newsów,</p> <p>– zna i stosuje (z pomocą nauczyciela) sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>–<u>formułuje jeden argument</u>(z pomocą nauczyciela)w dyskusji na jeden z wybranych tematów,</p> <p>–wskazuje <u>jeden temat</u>, który wywołuje spory w jego grupie rówieśniczej.</p> | <p>dobro wspólne,</p> <p>–wskazuje <u>trzy postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego,</p> <p>– na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków,</p> <p>–porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa,</p> <p>– zna i stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>– zna zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne,</p> <p>–<u>formułuje dwa argumenty</u> w dyskusji na jeden z wybranych tematów.</p> | <p>–wskazuje <u>cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego,</p> <p>– wskazuje <u>cztery tematy</u>, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne,</p> <p>–wyjaśnia zagrożenia wynikające z dezinformacji (z fake newsów i teorii spiskowych),</p> <p>–stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>–<u>formułuje argumenty</u> w dyskusji na jeden z wybranych w klasie tematów spornych, korzystając z różnych sprawdzonych źródeł,</p> <p>– identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>–wskazuje <u>dwa tematy</u>, które wywołują spory w jego grupie rówieśniczej.</p> | <p>jest wspólną sprawą,</p> <p>–wskazuje <u>cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego i uzasadnia wybór,</p> <p>–analizuje i omawia, na podstawie badań, przekazów medialnych oraz własnych obserwacji i doświadczeń, co łączy Polaków,</p> <p>–rozważa, czy wskazywane przez Polaków elementy łączące członków narodu są tak samo ważne dla niego, i uzasadnia swoje stanowisko,</p> <p>– rozważa na podstawie badań, jakie poglądy i postawy mogą być przyczyną konfliktów ideologicznych w Polsce,</p> <p>– wskazuje <u>pięć tematów</u>, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– zna i stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne,</p> <p>– formułuje i wyraża argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów, korzystając</p> | <p>newsów i teorii spiskowych),</p> <p>–wyszukuje informacje z różnych źródeł na wybrany temat dzielący społeczeństwo i identyfikuje różnice w stanowiskach,</p> <p>–stosuje zasady wybranej formy dyskusji.</p> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |                                                         |  |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |  |
|--|---------------------------------------------------------|--|--|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|  | w tym ilości włożonej pracy<br>– skuteczności działania |  |  |  |  | z różnych źródeł,<br><br>– identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, i dąży do aktywnego udziału w debacie nad tym zagadnieniem,<br><br>– wyjaśnia, skąd się biorą teorie spiskowe,<br><br>– zna i wykorzystuje sposoby chronienia się przed dezinformacją. |  |
|--|---------------------------------------------------------|--|--|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|

## ROZDZIAŁ II. Szkoła jako wspólnota

### PYTANIE WIODĄCE: Jak wspólnie tworzymy szkołę?

| Numer lekcji                               | Wymagania szczegółowe podstawy programowej                            | Zagadnienia/treści                                            | WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY               |                                                                                  |                                                                                    |                                                                     |                                                                                           |
|--------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                            |                                                                       |                                                               | konieczne (dopuszczający)                     | podstawowe (dostateczny)                                                         | rozszerzające (dobry)                                                              | dopelniające (bardzo dobry)                                         | wykraczające (celujący)                                                                   |
|                                            |                                                                       |                                                               | UCZEŃ:                                        | UCZEŃ:                                                                           | UCZEŃ:                                                                             | UCZEŃ:                                                              | UCZEŃ:                                                                                    |
| TEMAT LEKCJI: Zasady funkcjonowania szkoły |                                                                       |                                                               |                                               |                                                                                  |                                                                                    |                                                                     |                                                                                           |
| Liczba godzin: 2                           |                                                                       |                                                               |                                               |                                                                                  |                                                                                    |                                                                     |                                                                                           |
| 2.1                                        | Uczeń:<br><br>(P) II.1) opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych | wewnątrzszkolne prawo oświatowe: statut szkoły i regulamin SU | – wie, gdzie znaleźć aktualny szkolny statut, | – wskazuje <u>trzykwestie</u> ważne dla ucznia w szkole, które uwzględnia statut | –wskazuje w szkolnym statucie te sekcje, które osobiście mają dla niego największe | –wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły, | –wymienia i analizuje kluczowe zapisy statutu swojej szkoły, dotyczące wybranych obszarów |

|                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                     | <p>w statucie lub innych dokumentach wewnętrznych oraz prawa i obowiązki uczniowskie, zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia regul</p> <p>(F) II.1) analizuje regulamin samorządu uczniowskiego lub inny wewnętrzny regulamin, a także ocenia jego regulacje i proponuje zmiany, jeśli są konieczne</p> | <p>prawa i obowiązki uczniowskie</p> <p>źródła praw i obowiązków ucznia</p> <p>organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski</p> | <p>– wskazuje <u>dwie</u> kwestie ważne dla ucznia, które uwzględnia statut szkolny,</p> <p>– wyszukuje (z pomocą nauczyciela) kwestie omawiane w regulaminie SU,</p> <p>– z pomocą nauczyciela wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły,</p> <p>– wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole,</p> <p>– wskazuje organy w szkole, do których może się zgłosić uczeń, kiedy jego prawa są łamane.</p> | <p>szkolny,</p> <p>– wymienia kwestie, które są omówione w regulaminie SU,</p> <p>– wymienia prawa i obowiązki ucznia opisane w szkolnych dokumentach,</p> <p>– wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły,</p> <p>– bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji wybranych praw ucznia w szkole,</p> <p>– wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole,</p> <p>– bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole.</p> | <p>znaczenie,</p> <p>– identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi,</p> <p>– analizuje swoje zaangażowanie w kształtowanie i realizację zasad obowiązujących w szkole.</p> | <p>– wymienia <u>wszystkie akty prawne</u> wyższego rzędu, z których wynikają zapisy ze szkolnego statutu,</p> <p>– identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycję ich zmiany,</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma regulamin SU,</p> <p>– formułuje opinię na temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole,</p> <p>– formułuje opinię na temat poziomu realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole,</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na reguły obowiązujące w ich szkole.</p> | <p>funkcjonowania ucznia w społeczności szkolnej,</p> <p>– wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły,</p> <p>– omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia oraz rozważa, jaki jest poziom ich realizacji w polskiej szkole,</p> <p>– wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu, które są źródłem praw i obowiązków ucznia.</p> |
| <b>TEMAT LEKCJI: Społeczność szkolna</b><br><b>Liczba godzin: 2</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 2.2                                                                 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) II.2) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej</p>                                                                                                              | <p>szkolna społeczność</p> <p>więzi społeczne</p> <p>przynależność</p> <p>diagnoza potrzeb</p> <p>metody diagnozy</p>                                             | <p>– wymienia członków szkolnej społeczności,</p> <p>– wskazuje <u>jedną metodę</u>, za pomocą której można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</p> <p>– wskazuje rozpoznany</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <p>– wskazuje <u>pięć</u> pytań, które pomogą zbadać poczucie przynależności do społeczności szkolnej wśród uczniów jego szkoły®,</p> <p>– wskazuje <u>dwie metody</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <p>– wskazuje <u>trzy metody</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</p> <p>– samodzielnie identyfikuje <u>jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>, który wymaga</p>                       | <p>– uzasadnia, że szkoła jest społecznością, w której istnieją więzi formalne i obiektywne ®,</p> <p>– formułuje zespołowo <u>pięć pytań</u>, które pomogą zbadać poczucie przynależności do szkoły uczniów placówki, do</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <p>– rozważa, na ile czuje się przynależny do szkolnej społeczności, oraz wskazuje czynniki, które wpływają na poziom poczucia tej przynależności ®,</p> <p>– wskazuje <u>pięć metod</u>, za pomocą których można</p>                                                                                                                           |

|                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                     | <p>sprawie</p> <p>(F) II.3) wyjaśnia, czym są mediacje i kiedy mogą być stosowane; wymienia korzyści wynikające z wykorzystania mediacji w konfliktach rówieśniczych i szkolnych; gdy jest to możliwe, w sytuacjach spornych odwołuje się do mediacji</p> <p>(DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adekwatności działania do postawionego celu</li> <li>– stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy</li> <li>– skuteczności działania</li> </ul> | <p>mediacje szkolne</p> <p>mediator rówieśniczy</p> <p>budżet uczniowski</p>                                                                  | <p>w klasie <u>jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje z pomocą nauczyciela, co można zrobić w danej sprawie (kroki),</li> <li>– wyjaśnia, kiedy pomocne są mediacje,</li> <li>– z pomocą nauczyciela wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego,</li> <li>– wskazuje i zgłasza <u>pomysł</u>, który mógłby zostać sfinansowany z budżetu uczniowskiego.</li> </ul> | <p>społeczności,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje, co można zrobić w danej sprawie (kroki),</li> <li>– samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego.</li> </ul>                          | <p>działania i badania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje projekt działania wraz z wnioskiem o sfinansowanie go z budżetu uczniowskiego (na podstawie dokumentacji ze swojej szkoły lub z innych szkół).</li> </ul> | <p>której uczęszcza®,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje <u>cztery metody</u>, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</li> <li>– wyjaśnia, na czym polegają mediacje,</li> <li>– formułuje <u>trzy argumenty</u> za korzystaniem z mediacji w rozwiązywaniu sporów między rówieśnikami lub między uczniami i nauczycielami,</li> <li>– wskazuje <u>trzy cechy</u>, jakimi powinien charakteryzować się mediator.</li> </ul> | <p>zbadać potrzeby szkolnej społeczności,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie identyfikuje i omawia <u>obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>, który wymaga działania i zbadania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności,</li> <li>– dobiera adekwatną metodą badawczą do wybranego problemu/obszaru,</li> <li>– wskazuje <u>trzy źródła finansowania działań społecznych w szkole®</u>.</li> </ul> |
| <b>TEMAT LEKCJI: Samorząd uczniowski</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 2.3                                                                 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) II.3) opisuje ideę samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły; analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje samodzielnie lub w grupie</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <p>samorząd uczniowski</p> <p>prawo oświatowe</p> <p>idea samorządności uczniowskiej</p> <p>partycypacja</p> <p>proces decyzyjny w szkole</p> | <p>– wyjaśnia, kto tworzy samorząd uczniowski (SU),</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia <u>dwa uprawnienia SU</u>,</li> <li>– wymienia <u>dwie korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                   | <p>– wymienia <u>trzy uprawnienia SU</u>,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia <u>trzy korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU,</li> <li>– wskazuje <u>dwa działania</u> własne podjęte w ramach SU,</li> </ul> | <p>– wymienia <u>cztery uprawnienia SU</u>,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje <u>jedno źródło prawne</u>, z którego wynikają uprawnienia SU,</li> <li>– wymienia <u>cztery korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU,</li> </ul>                               | <p>– wymienia <u>pięć uprawnień SU</u>,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia <u>dwa źródła prawne</u>, z których wynikają uprawnienia SU,</li> <li>– omawia <u>pięć korzyści</u> wynikających z dobrego funkcjonowania SU,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                   | <p>– wymienia <u>sześć uprawnień SU</u>,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia <u>trzy źródła prawne</u>, z których wynikają uprawnienia SU,</li> <li>– omawia <u>sześć korzyści</u> wynikających z dobrego funkcjonowania SU,</li> </ul>                                                                                                                                                                                                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>wybrany mechanizm.</p> <p>(DZO)Kandydowanie w klasowych lub szkolnych wyborach, w tym prowadzenie kampanii wyborczej</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adekwatności działania do postawionego celu</li> <li>– stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy</li> <li>– skuteczności działania</li> </ul> <p>(PR) <b>Projekt badawczy</b><br/>Temat: Rola demokracji w szkole – czy uczniowie powinni posiadać większy wpływ na podejmowanie decyzji?</p> <p>Kryteria oceny projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adekwatności działania do postawionego celu</li> <li>– stopień zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy</li> <li>– skuteczności działania</li> <li>– współpraca w zespole</li> <li>– indywidualny wkład każdej osoby</li> </ul> | <p>samorząd klasowy</p> <p>rada szkoły</p> <p>wybory do władz samorządu uczniowskiego</p> | <ul style="list-style-type: none"> <li>–wskazuje <u>jedno działanie</u> własne lub koleżanek i kolegówpodjęte w ramachSU,</li> <li>–wskazuje <u>inicjatywy</u> szkolne podjęte przez SU w ostatnich <u>dwóchlatach</u>,</li> <li>–wie, gdzie znaleźć regulamin SU,</li> <li>–wymienia, korzystając z regulaminu SU, wszystkie organy szkolnego samorządu,</li> <li>– wskazuje członków rady szkoły,</li> <li>– bierze czynny udział w wyborach do SU,</li> <li>–wskazuje <u>dwie sprawy</u>, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole,</li> <li>– angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,</li> <li>–wskazuje <u>trzy</u>sprawy, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, i krótko je omawia,</li> <li>–angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami oraz wykazuje się inicjatywą i kreatywnościąpodczas realizacji projektu.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>–rozważa własne zaangażowanie w działalność SU,</li> <li>– wymienia wszystkie organy szkolnego samorządu,</li> <li>– wyjaśnia, czym zajmuje się rada szkoły,</li> <li>–tłumaczy, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,</li> <li>–zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU i przygotowuje autoprezentację,</li> <li>–formułuje samodzielnie <u>dwa argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły,</li> <li>–angażuje się w formułowanie celów i zadań zespołu projektowego.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>–ocenia, czy zapisy regulaminu SU pozwalają wszystkim uczniom na realne włączenie się w prace samorządu,</li> <li>–formułuje <u>dwa argumenty</u> za powołaniem rady szkoły,</li> <li>–zgłasza swoją kandydaturęw wyborach do SU; przygotowuje autoprezentację, <u>w tym formułuje trzy argumenty za swoją kandydaturą</u> i jeden postulat, dotyczącyzmian w funkcjonowaniu uczniowskiego samorządu,</li> <li>–formułuje samodzielnie <u>trzy argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły.</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>–omawia szczegółowo jedną z korzyści z dobrego funkcjonowania SU, odwołując się do praktyki swojej szkolnej społeczności,</li> <li>– wskazuje <u>trzy cechy</u> dobrze funkcjonującego SU,</li> <li>–ocenia, w którychobszarach SUw jegoszkole dobrze funkcjonuje, a w których jego działalność wymaga rozwinięcia lub naprawy,</li> <li>– omawia <u>cztery poziomy</u>włączenia uczniów w podejmowanie decyzji w szkole (informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, decydowanie),</li> <li>–ocenia, odwołując się do przykładów, na ile w jego szkole jest realizowane włączenie uczniów w procesy decyzyjne na kolejnych poziomach,</li> <li>– omawia <u>wszystkie cechy demokratyczne</u> wyborów do SU,</li> <li>– wskazuje źródło informacji o sposobie przeprowadzania wyborów do SU ®.</li> </ul> |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ROZDZIAŁ III. Samorząd terytorialny

### PYTANIE WIODĄCE: Jak budujemy wspólnotę lokalną i regionalną?

| Numer lekcji                                                        | Wymagania szczegółowe podstawy programowej                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Zagadnienia/treści                                                                                                  | WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                     | konieczne (dopuszczający)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | podstawowe (dostateczny)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | rozszerzające (dobry)                                                                                                                                                                                | dopełniające (bardzo dobry)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | wykraczające (celujący)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|                                                                     | P – podstawowe<br>F – fakultatywne<br>DZO – działanie obywatelskie                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                     | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                               | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>TEMAT LEKCJI: Społeczność lokalna</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 3.1                                                                 | <b>Uczeń:</b><br>(P) III.1) identyfikuje i opisuje specyficzne cechy swojej społeczności lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm; formułuje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością<br>(F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych | społeczność lokalna<br>tożsamość lokalna<br>dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne<br>patriotyzm lokalny | – w prosty sposób wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność,<br>–z pomocą nauczyciela opisuje swoją lokalną społeczność,<br>– wskazuje <u>jeden przykład</u> patriotyzmu lokalnego,<br>–wskazuje <u>jeden problem</u> , z którym mierzy się jego lokalna społeczność,<br>–bierze udział (bierny) w <u>jednych obchodach rocznicy historycznej</u> w społeczności lokalnej. | – wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność,<br>–w prosty sposób opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz wybrane elementy charakterystyczne,<br>– wymienia <u>dwa przejawy</u> patriotyzmu lokalnego,<br>–identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>dwa problemy</u> , z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, wyraża własną opinię na ich temat. | –opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz elementy charakterystyczne,<br>–podejmuje zadania związane z organizacją ważnych obchodów historycznych rocznic w społeczności lokalnej. | –podejmuje refleksję nad własnym poczuciem przynależności do lokalnej społeczności,<br>– wymienia <u>trzy przejawy</u> patriotyzmu lokalnego,<br>– identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u>trzy problemy</u> , z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, a także wyraża własną opinię na ich temat oraz formułuje propozycje możliwych rozwiązań. | – wskazuje i omawia <u>sześć elementów</u> tworzących lokalną społeczność,<br>–wymienia <u>po trzy przykłady</u> dziedzictwa materialnego, niematerialnego i naturalnego społeczności, do której czuje przynależność,<br>– wyjaśnia, czym różni się patriotyzm od patriotyzmu lokalnego, oraz wskazuje podobieństwa między tymi postawami,<br>–omawia znaczenie patriotycznej postawy wobec lokalnej społeczności, w tym wskazuje korzyści płynące z tej postawy ®,<br>–przedstawia ruchy miejskie jako |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |  |  |  |  |  |                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|--|--|-------------------------------------------------------------------------------|
| <p>problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować</p> <p>(DZO) Aktywne uczestnictwo w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego wydarzenia historycznego (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adekwatności działania do postawionego celu</li> <li>– stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy</li> <li>– skuteczności działania</li> </ul> |  |  |  |  |  | <p>przejawy obywatelskiego zaangażowania w sprawy społeczności lokalnej®.</p> |
| <p><b>TEMAT LEKCJI: Struktura i zadania samorządu terytorialnego</b></p> <p><b>Liczba godzin: 1</b></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |  |  |  |  |  |                                                                               |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3.2 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) III.2) porównuje zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, w tym jednostek pomocniczych gminy, oraz ich wpływ na własne życie i życie społeczności; wyjaśnia znaczenie samorządności i pomocniczości</p> | <p>samorządność</p> <p>samorząd terytorialny</p> <p>zasada pomocniczości</p> <p>organy samorządu terytorialnego</p> <p>zadania samorządu terytorialnego: własne, zlecone, powierzone</p> <p>jednostki samorządu terytorialnego</p> <p>jednostki pomocnicze gminy</p> | <p>– wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, po co nam samorządy,</p> <p>– wskazuje <u>jeden przykład</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach,</p> <p>– wymienia, z pomocą nauczyciela, <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego</u>: regionalnego i lokalnego,</p> <p>– wskazuje <u>po jednym zadaniu własnym</u> gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wymienia <u>dwa przykłady zadań zleconych</u> gminy,</p> <p>– wskazuje, z pomocą nauczyciela, organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje <u>po dwóch kompetencjach</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie,</p> <p>– omawia, z pomocą nauczyciela, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców,</p> <p>– wyszukuje, z pomocą nauczyciela, bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jej gminie.</p> | <p>– wyjaśnia w prosty sposób, po co nam samorządy,</p> <p>– wskazuje <u>dwa przykłady</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach,</p> <p>– wymienia <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego</u>: regionalnego i lokalnego,</p> <p>– wskazuje <u>po trzy zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wymienia <u>po jednym przykładzie zadań zleconych</u> gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje <u>po trzy kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– omawia w prosty sposób, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego</p> | <p>– wyjaśnia, po co społeczeństwu samorządy,</p> <p>– omawia zasadę pomocniczości, odwołując się do konkretnych przykładów dotyczących funkcjonowania samorządu terytorialnego,</p> <p>– rozróżnia zadania własne, zlecone i powierzone samorządu terytorialnego,</p> <p>– wskazuje <u>początki zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wymienia <u>po dwa przykłady zadań zleconych</u> gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– omawia <u>po cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie,</p> <p>– ocenia, w jaki sposób realizacja zadań przez gminę bezpośrednio wpływa na życie mieszkańców,</p> | <p>– analizuje znaczenie samorządności dla funkcjonowania wspólnot (szkolnej, lokalnej, zawodowej),</p> <p>– wskazuje <u>po pięć zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje <u>po trzy przykłady zadań zleconych</u> gminy i powiatu oraz dwa zadania zlecone województwa,</p> <p>– wymienia organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– omawia <u>po cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej gminy oraz wyjaśnia jej znaczenie w funkcjonowaniu wspólnot lokalnych,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie.</p> | <p>– wyjaśnia, na czym polega zasada decentralizacji władzy publicznej,</p> <p>– wskazuje <u>po siedem zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– wskazuje, jakie organy stanowiące prawo i wykonawcze działają na terenie gminy, powiatu i województwa,</p> <p>– omawia <u>cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania,</p> <p>– omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych przez samorząd w jego gminie na codzienne życie mieszkańców,</p> <p>– wskazuje akty prawne regulujące zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego.</p> |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | gminie.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | –omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych przez samorząd w jego gminie na codzienne życie mieszkańców.                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| <b>TEMAT LEKCJI: Proces decyzyjny w samorządzie</b><br><b>Liczba godzin: 2</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 3.3                                                                            | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) III.3) opisuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego; identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm<br><br>(F) III.3) wyszukuje | proces decyzyjny w organach wykonawczych<br><br>proces decyzyjny w organach uchwałodawczych<br><br>prawo miejscowe<br><br>komisje rady/sejmiku<br><br>formy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych | – omawia, z pomocą nauczyciela, organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie,<br><br>– wskazuje organy wykonawcze jednoosobowe i kolegalne,<br><br>–wyszukuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>dwa przykłady</u> spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie,<br><br>–formułuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie,<br><br>–wypisuje działania, które zostały podjęte w ostatnim czasie przez dany | – omawia krótko organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie,<br><br>–wyszukuje <u>dwaprzykłady</u> spraw, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie,<br><br>–formułuje, wspólnie z innymi uczniami, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie i wypisuje te działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez | – wyjaśnia, jakie organy wykonawcze i w jaki sposób podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie,<br><br>– odróżnia organy wykonawcze jednoosobowe od kolegalnych,<br><br>– wyjaśnia, czym są akty prawa miejscowego, oraz podaje ich przykłady,<br><br>–wykorzystuje wiedzę o kompetencjach wybranego organu samorządu terytorialnego, by sformułować pytania do przedstawiciela tego | – wskazuje <u>siedem form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,<br><br>–omawia szczegółowo <u>jedną z tych form</u> , wyjaśniając, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji. | – wyjaśnia różnice między zarządzeniem a decyzją administracyjną®,<br><br>– omawia procestworzenia prawa miejscowego (od inicjatywy uchwałodawczej do ogłoszenia uchwały)®,<br><br>– omawia <u>naprzykład</u> zirolekomisji jako organów pomocniczych w strukturze organu stanowiącego ®,<br><br>–wyjaśnia, dlaczego |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>aktualne informacje o pracach rady gminy lub miasta oraz działaniu komisji powołanych przez radę gminy lub miasta, wybiera i śledzi interesujące go zagadnienie, formułuje i przedstawia opinię na jego temat</p> <p>(DZO) Aktywny udział w spotkaniu z przedstawicielami organów władzy publicznej, w ramach którego uczeń zadaje pytania dotyczące kompetencji tych organów</p> <p>(DZO) Uczestnictwo w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach których uczeń formułuje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– adekwatności działania do postawionego celu</li> <li>– stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy</li> </ul> | <p>organ gminy,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje <u>dwie formy uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,</li> <li>– szczegółowo omawia, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>jedną z tych form</u> przedstawia <u>jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji,</li> <li>– wyszukuje <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne w jego gminie.</li> </ul> | <p>dany organ,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje <u>trzy formy uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,</li> <li>– omawia w prosty sposób <u>jedną z tych form</u> przedstawia <u>jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji,</li> <li>– wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.</li> </ul> | <p>organu,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wypisuje działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez wybrany organ samorządu terytorialnego,</li> <li>– wskazuje <u>pięć form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,</li> <li>– wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, formułuje na piśmie (na podstawie zdobytych informacji) własną opinię w tej sprawie oraz przekazuje to pismo, zgodnie z trybem ustalonym dla danych konsultacji społecznych, do odpowiednich organów.</li> </ul> | <p>prawo zobowiązuje organ stanowiący do powołania minimum dwóch obowiązkowych komisji: petycji, skargi i wniosków oraz rewizyjnej ®,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wyszukuje <u>dwa przykłady spraw</u>, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie/mieście,</li> <li>– omawia szczegółowo <u>jedną z tych spraw</u>,</li> <li>– wyjaśnia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.</li> </ul> |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                          | – skuteczności działania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>TEMAT LEKCJI: Aktywność obywatelska w samorządach</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| <b>Liczba godzin: 2</b>                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| 3.4                                                      | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) III.4) identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności</p> <p>(F) III.4) identyfikuje lokalnie działające organizacje pozarządowe, poznaje ich działania, szuka tych, których cele podziela, oraz poznaje różnorodne formy zaangażowania w ich działania, w tym wolontariat, i w miarę możliwości angażuje się</p> | <p>aktywność obywatelska: polityczna, społeczna</p> <p>inicjatywa lokalna</p> <p>budżet obywatelski</p> <p>fundusz sołecki</p> <p>wolontariat</p> <p>partycypacja</p> | <p>– wskazuje co najmniej <u>dwie</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski),</p> <p>–wyszukuje, z pomocą nauczyciela, <u>jedno</u> przedsięwzięcie w jego gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,</p> <p>–przygotowuje, z pomocą nauczyciela, wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega wolontariat,</p> <p>–wskazuje w lokalnej społeczności dwie organizacje lub instytucje, w których można zaangażować się w działanie wolontariackie,</p> <p>–nawiązuje, z inicjatywy nauczyciela, krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.</p> | <p>– wskazuje co najmniej <u>trzy</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski),</p> <p>–rozważa, która z tych form jest najłatwiej dostępna dla osób w jego wieku,</p> <p>–wymienia <u>dwie</u> sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków,</p> <p>–wyszukuje <u>jedno</u> przedsięwzięcie w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,</p> <p>–przygotowuje wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego</p> | <p>–wymienia <u>dwie</u> sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków, <u>podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji</u>,</p> <p>–wyszukuje <u>dwie</u> przedsięwzięcia w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego,</p> <p>–wyszukuje zasady zgłaszania projektów do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego, terminy zgłoszeń i kwoty zarezerwowane do wykorzystania przez mieszkańców w jego gminie,</p> <p>–przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza.</p> | <p>– omawia co najmniej <u>cztery</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski),</p> <p>–wymienia <u>trzy</u> sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności dostępne dla nastolatków, <u>podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji</u>,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega inicjatywa lokalna i jakich spraw może dotyczyć,</p> <p>– wyjaśnia, czym jest budżet obywatelski,</p> <p>– wskazuje <u>obszary</u>, które mogą być objęte finansowaniem z budżetu obywatelskiego,</p> <p>– wyjaśnia procedurę zgłaszania i wyboru projektów do sfinansowania w ramach budżetu obywatelskiego,</p> <p>–rozważa wpływ</p> | <p>–uzasadnia, dlaczego warto angażować się w życie lokalnej społeczności,</p> <p>– podaje <u>jednym</u> przykładem aktywności politycznej i aktywności społecznej,</p> <p>– podaje <u>po jednym</u> przykładzie inicjatywy lokalnej zrealizowanej w jego społeczności lokalnej i poza nią,</p> <p>– wymienia <u>wszystkie</u> etapy wdrażania budżetu obywatelskiego®,</p> <p>–formułuje <u>trzy</u> argumenty, które mogłyby przekonać jego rówieśników do zaangażowania w przygotowanie projektu zgłoszonego do budżetu obywatelskiego,</p> <p>–wyjaśnia, czym jest fundusz sołecki, oraz jakie ma znaczenie w małych gminach®,</p> <p>–analizuje poziom</p> |

|                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                     | w działalność organizacji                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | formularza,<br><br>–nawiązuje samodzielnie krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | wolontariatu na rozwój osobisty.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | zaangażowania Polaków w wolontariat oraz formułuje dwa argumenty, które mogłyby przekonać jego rówieśników do większego zaangażowania,<br><br>–rozważa, dlaczego część osób angażuje się w działania wolontariackie.                                                                                                                                                                              |
| <b>TEMAT LEKCJI: Młodzież a samorząd</b><br><b>Liczba godzin: 2</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 3.5                                                                 | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) III.5) opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania<br><br>(F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów | młodzieżowe rady<br><br>lokalne problemy młodzieży<br><br>petycja, list otwarty | –wyszukuje istniejące w regionie młodzieżowe organy samorządowe (rady gminy lub powiatu, sejmik wojewódzki),<br><br>–wskazuje <u>wybrane cele</u> powoływania młodzieżowych rad,<br><br>–podaje, kto może kandydować do młodzieżowych rad,<br><br>–identyfikuje w lokalnej społeczności (z pomocą nauczyciela, koleżanki lub kolegi) problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,<br><br>–formułuje, z pomocą nauczyciela, propozycję rozwiązania wybranego problemu,<br><br>–wskazuje dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować władzom i opinii publicznej problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty). | –wskazuje <u>trzy cele</u> powoływania młodzieżowych rad,<br><br>–podaje <u>przykład realizacji wybranej kompetencji rad młodzieżowych</u> : konsultacyjnej, doradczej lub inicjatywnej,<br><br>–identyfikuje w lokalnej społeczności problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,<br><br>–formułuje <u>propozycje rozwiązania dwóch problemów</u> ,<br><br>–opracowuje, z pomocą nauczyciela, <u>jeden projekt petycji lub listu otwartego</u> do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego | –wskazuje i omawia <u>najważniejszy cel</u> powoływania młodzieżowych rad,<br><br>– wyjaśnia, w jaki sposób powstają młodzieżowe rady i kto może do nich kandydować,<br><br>–opracowuje i wysyła <u>petycję lub list otwarty</u> do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży. | –wskazuje i omawia <u>cztery cele</u> powoływania młodzieżowych rad,<br><br>–identyfikuje i omawia problemy w lokalnej społeczności, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,<br><br>–formułuje <u>propozycje rozwiązania trzech wybranych problemów</u> ,<br><br>–omawia dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty). | –formułuje <u>trzy argumenty</u> potwierdzające edukacyjny charakter rad młodzieżowych,<br><br>–podaje <u>przykłady realizacji trzech kompetencji</u> rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej i inicjatywnej,<br><br>–omawia <u>jeden przykład</u> skutecznego działania młodzieżowej rady gminy,<br><br>– podaje <u>jeden przykład</u> młodzieżowych rad działających na szczeblu krajowym. |

|                                                                     |                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                     | demokratycznych, by je zasygnalizować                                                                                                                                    |                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | problemu społecznego dotyczącego młodzieży.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>TEMAT LEKCJI: Obywatel w urzędzie</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 3.6                                                                 | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) III.6) jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli oraz wypełnia wybrany formularz lub wniosek | urząd<br><br>sprawy urzędowe<br><br>obsługa petenta w urzędzie<br><br>mObywatel, profil zaufany, Internetowe Konto Pacjenta ePUAP | – wyjaśnia, czym zajmują się urzędy,<br><br>– wskazuje <u>trzy sprawy</u> , które załatwia się w urzędzie, w tym <u>jedną</u> , która dotyczy młodego człowieka,<br><br>–wskazuje <u>jedną sprawę</u> , którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie,<br><br>– wymienia, z pomocą nauczyciela, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie,<br><br>–wskazuje <u>trzy sprawy urzędowe</u> , które można załatwić przez internet,<br><br>–realizuje, z pomocą dorosłego, <u>jedną sprawę urzędową</u> : wypełnia formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze). | – wymienia, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie,<br><br>–wyszukuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować,<br><br>–realizuje <u>jedną wybraną sprawę urzędową</u> : wypełnia niezbędne formularze i gromadzi wymagane dokumenty (online lub na papierze). | –omawia <u>jedną sprawę</u> , którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie,<br><br>–wskazuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować,<br><br>–wymienia <u>dwie zalety</u> ePUAP, mObywatela lub IKP. | – wyjaśnia, co to jest profil zaufany i do czego służy,<br><br>– wyjaśnia co to jest ePUAP,<br><br>– dla <u>dwóch wybranych spraw</u> urzędowych (np. zameldowanie, wydanie paszportu) wskazuje adres właściwego urzędu oraz dokumentację niezbędną do przeprowadzenia procedury. | –tworzy konto na ePUAP i jeśli to możliwe realizuje <u>jedną wybraną sprawę</u> za jego pośrednictwem,<br><br>– wskazuje <u>cztery usługi urzędowe</u> , z których można skorzystać za pośrednictwem aplikacji mObywatel,<br><br>–formułuje <u>trzy argumenty</u> dla swoich rodziców lub dziadków za zastrzeżeniem numeru PESEL,<br><br>–wskazuje <u>trzy zalety</u> ePUAP, mObywatela lub IKP. |

## ROZDZIAŁ IV. Polska państwem demokratycznym

### PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

| Numer lekcji | Wymagania szczegółowe z podstawy programowej          | Zagadnienia/treści | WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY |                          |                       |                             |                         |
|--------------|-------------------------------------------------------|--------------------|---------------------------------|--------------------------|-----------------------|-----------------------------|-------------------------|
|              |                                                       |                    | konieczne (dopuszczający)       | podstawowe (dostateczny) | rozszerzające (dobry) | dopełniające (bardzo dobry) | wykraczające (celujący) |
|              | P – podstawowe<br>F – fakultatywne<br>DZO – działanie |                    | UCZEŃ:                          | UCZEŃ:                   | UCZEŃ:                | UCZEŃ:                      | UCZEŃ:                  |

|                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                               | obywatelskie                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>TEMAT LEKCJI: Demokracja – autorytaryzm – totalitaryzm</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>Liczba godzin: 1</b>                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 4.1                                                           | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) IV.1) na przykładzie Polski po 1945 r. charakteryzuje ustrój totalitarny i autorytarny oraz odróżnia je od demokracji; analizuje i ocenia polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i jednostki | system polityczny (ustrój polityczny)<br><br>reżim polityczny<br><br>demokracja<br><br>autorytaryzm<br><br>totalitaryzm<br><br>reżim polityczny w Polsce po 1945 r.<br><br>konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa | – wymienia elementy systemu politycznego®,<br><br>– wyjaśnia w prosty sposób, co oznacza termin <u>reżim polityczny</u> , i wymienia <u>trzy rodzaje reżimów</u> ,<br><br>– w prosty sposób określa, czym jest ustrój polityczny,<br><br>– identyfikuje na przykładzie Polski po 1945 r. cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji,<br><br>– na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia skutki autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa,<br><br>– identyfikuje różnice pomiędzy życiem codziennym Polaków w okresie PRL i współcześnie. | – wymienia elementy systemu politycznego i w prosty sposób je opisuje®,<br><br>– wyjaśnia znaczenie terminu <u>reżim polityczny</u> i wymienia <u>trzy rodzaje reżimów</u> ,<br><br>– definiuje termin <u>ustrój polityczny</u> ,<br><br>– na przykładzie Polski po 1945 r. wymienia cechy ustroju totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji,<br><br>– na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki lub społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe,<br><br>– porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL | – wyjaśnia znaczenie terminu <u>system polityczny</u> i opisuje poszczególne elementy takiego systemu®,<br><br>– wyjaśnia znaczenie terminu <u>reżim polityczny</u> i charakteryzuje <u>trzy rodzaje reżimów</u> ,<br><br>– definiuje termin <u>ustrój polityczny</u> i wskazuje, w jakim kontekście to pojęcie jest najczęściej stosowane,<br><br>– podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich przykładowe rodzaje,<br><br>– na przykładach z historii Polski po 1945 r. wymienia cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz ocenia, czym różnią się one od systemu demokratycznego,<br><br>– na przykładzie Polski po 1945 r. wyjaśnia i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe, | – wyjaśnia znaczenie terminu <u>system polityczny</u> i charakteryzuje poszczególne elementy takiego systemu®,<br><br>– wyjaśnia znaczenie terminu <u>reżim polityczny</u> i omawia <u>trzy rodzaje reżimów</u> ,<br><br>– definiuje termin <u>ustrój polityczny</u> i wyjaśnia, jakie są relacje między systemem politycznym a ustrojem politycznym®,<br><br>– podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich rodzaje (przykłady),<br><br>– na przykładach z historii Polski po 1945 r. charakteryzuje ustroj totalitarny i autorytarny oraz porównuje je z systemem demokratycznym,<br><br>– na przykładzie Polski po 1945 r. porównuje systemy autorytarny i totalitarny, | – porównuje zakresy znaczeniowe terminów <u>system polityczny</u> i <u>ustrój polityczny</u> ®,<br><br>– wyjaśnia znaczenie terminu <u>reżim polityczny</u> i porównuje <u>trzy rodzaje reżimów</u> ®,<br><br>– definiuje termin <u>reżimy hybrydowe</u> ; podaje przykłady tego typu reżimów®,<br><br>– na przykładzie Polski przedstawia podstawowe elementy systemu politycznego i analizuje ich rolę,<br><br>– podaje kryteria podziału systemów politycznych i omawia przykładowe systemy wyróżnione na podstawie poszczególnych kryteriów,<br><br>– odwołując się do przykładów z historii Polski po 1945 r., w tym do <u>Konstytucji PRL</u> , charakteryzuje ustroje totalitarne i autorytarne oraz porównuje je |

|                                                                                                  |  |  |  |                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------|--|--|--|---------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                  |  |  |  | <p>i współcześnie; poddaje ocenie <u>wybrana różnice</u>.</p> | <p>–porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>dwie wybrane różnice</u>.</p> | <p>–wyjaśnia, dlaczego Polska Ludowa (PRL) nie była państwem demokratycznym,</p> <p>–na przykładzie historii Polski po 1945 r. wymienia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je klasyfikuje na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej,</p> <p>–porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie <u>trzy wybrane różnice</u>.</p> | <p>z systemem demokratycznym,</p> <p>–ocenia, czy ustroj PRL był totalitaryzmem, czy autorytaryzmem; przywołuje <u>argumenty i kontrargumenty</u>,</p> <p>–analizuje współczesne systemy niedemokratyczne i podaje przykłady działania władz świadczące o tym, że w państwie funkcjonuje reżim autorytarny lub totalitarny®,</p> <p>–na przykładzie Polski po 1945 r. przedstawia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je porównuje, klasyfikuje i omawia na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej,</p> <p>–porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie <u>cztery wybrane różnice</u>.</p> |
| <p><b>TEMAT LEKCJI: Przemiany ustrojowe w Polsce po 1989 r.</b><br/> <b>Liczba godzin: 1</b></p> |  |  |  |                                                               |                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4.2 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) IV. 2) wskazuje kluczowe etapy i założenia procesu demokratyzacji Polski po 1989 r. oraz – wykorzystując doświadczenia świadków historii – przedstawia i ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne konsekwencje transformacji oraz dyskutuje na ich temat</p> | <p>terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja</i></p> <p>czynniki sprzyjające demokratyzacji</p> <p>proces demokratyzacji Polski po 1989 r.</p> <p>transformacja gospodarcza</p> <p>skutki przemian politycznych i gospodarczych</p> <p>ocena politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji</p> | <p>– na terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza</i>,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r.,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i przedstawia skutek tej reformy,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] wskazuje pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].</p> | <p>– na przykładzie wydarzeń historii Polski po 1989 r. w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza</i>,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i wskazuje ich skutki,</p> <p>– podaje <u>przynajmniej dwa przykłady</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] omawia pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń przedstawia efekty swoich ustaleń w wybranej formie</p> | <p>– na przykładzie wydarzeń historii Polski po 1989 r. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza</i>,</p> <p>– na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia <u>przynajmniej dwa czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– omawia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i szczegółowo przedstawia ich skutki,</p> <p>– podaje <u>przynajmniej cztery przykłady</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] formułuje opinię na temat konsekwencji przemian ustrojowych i uzasadnia ją jednym argumentem,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji i uzasadnia swoje stanowisko (formułuje argumenty),</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia w swojej miejscowości, gminie lub</p> | <p>– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. omawia przebieg i mechanizmy transformacji ustrojowej, demokratyzacji, transformacji gospodarczej,</p> <p>– na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia i omawia <u>przynajmniej trzy czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– charakteryzuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r.,</p> <p>– podaje <u>przynajmniej pięć przykładów</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); formułuje opinię i uzasadnia swoje stanowisko za pomocą dwóch argumentów,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były</p> | <p>– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. definiuje terminy <i>transformacja ustrojowa</i> i <i>demokratyzacja</i>, porównuje ich zakresy znaczeniowe oraz kompleksowo przedstawia przejawy i skutki zjawisk określanych za pomocą tych pojęć,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>transformacja gospodarcza</i> oraz przedstawia przebieg procesu, do którego odnosi się to pojęcie,</p> <p>– wymienia i omawia <u>przynajmniej cztery czynniki</u> sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– analizuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i przedstawia ich wpływ na system polityczny Polski,</p> <p>– podaje <u>przynajmniej sześć przykładów</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych</p> |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                             |                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                             |                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                     | ®[zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].                                                                                                                                                                                                                                                                                        | powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; przedstawia przyczyny upamiętnianych wydarzeń w wybranej formie ®[zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].                                                                                                                                                   | przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie®[zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].                                                                                                                      | i społecznych); przedstawia swoje stanowisko i formułuje <u>po dwa argumenty</u> oraz możliwe kontrargumenty współdysutantów,<br><br>–wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie przedstawionej na forum klasy ®[zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe]. |
| <b>TEMAT LEKCJI: Demokratyczne państwo prawa</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 4.3                                                                         | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) IV.3) korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyjaśnia podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa oraz analizuje je | demokratyczne państwo prawa<br><br>zasady demokratycznego państwa prawa w <i>Konstytucji RP</i><br><br>demokracja<br>większościowa i demokracja konstytucyjna<br><br>demokracja pośrednia i demokracja bezpośrednia | – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , identyfikuje <u>co najmniej dwie główne zasady</u> demokratycznego państwa prawa; wyjaśnia, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli,<br><br>– w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne</i> | – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia w prosty sposób znaczenie <u>co najmniej trzech zasad</u> demokratycznego państwa prawa,<br><br>– wskazuje, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli,<br><br>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę | – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej czterech zasad</u> demokratycznego państwa,<br><br>– omawia, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli,<br><br>– definiuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego | – korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej sześciu zasad</u> demokratycznego państwa prawa,<br><br>– formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli,<br><br>– analizuje termin <i>demokratyczne</i> | –na podstawie <i>Konstytucji RP</i> analizuje <u>co najmniej siedem</u> zasad demokratycznego państwa prawa,<br><br>–formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób te zasady wpływają na codzienne życie obywateli,<br><br>–analizuje termin <i>demokratyczne</i>                                                                                                                                                                                                                                                                                       |

|  |                                                                                                                     |                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>i wyraża opinię o ich wpływie na codzienne życie obywateli; porównuje demokrację większością i konstytucyjną</p> | <p>formy demokracji bezpośredniej</p> | <p><i>państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>jeden przykład</u>),</p> <p>– zna terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>wybranego referendum</u> ogólnokrajowego, które odbyło się po 1989 r.; wskazuje sprawę, która była wówczas rozstrzygana, frekwencję i wynik głosowania; ocenia też skutek referendum.</p> | <p>odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>dwa przykłady</u>),</p> <p>– definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>,</p> <p>– odwołując się do zasad ustroju Polski, odróżnia demokrację pośrednią od demokracji bezpośredniej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>dwóch wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.</p> | <p>państwa,</p> <p>– definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i> oraz porównuje te pojęcia, wskazując różnice między ich zakresami znaczeniowymi,</p> <p>– odwołując się do zasad ustroju Polski, wskazuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>trzech wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.</p> | <p><i>państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa,</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego w demokratycznym państwie prawa sądy i trybunały tworzą władzę niezależną od innych władz,</p> <p>– porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>, oceniając, który z rodzajów demokracji jest lepszy dla obywateli, i wskazując zagrożenia wynikające z funkcjonowania demokracji większościowej,</p> <p>– odwołując się do zasad ustroju Polski, analizuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.</p> | <p><i>państwo prawa</i>, w tym przedstawia związki między demokracją a rządami prawa,</p> <p>– ocenia, jakie znaczenie ma niezależna od pozostałych władz działalność sądów i trybunałów dla prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawa,</p> <p>– porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>; podaje przykłady zagrożeń, które wynikają z funkcjonowania demokracji większościowej, oraz ocenia, czy mogą one wystąpić również w demokracji konstytucyjnej,</p> <p>– odwołując się do ustroju Polski, ocenia funkcjonowanie w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej; podaje wady i zalety każdej z tych formuł demokratycznych,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>czterech referendum</u> ogólnokrajowych, które</p> |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wynik głosowań; ocenia także skutki tych referendum.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>TEMAT LEKCJI: Zagrożenia dla demokracji</b><br><b>Liczba godzin: 2</b> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 4.4                                                                       | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) IV.4) identyfikuje i opisuje współczesne zagrożenia dla demokracji, wyjaśnia znaczenie inicjatyw, które im przeciwdziałają, oraz formułuje opinię o ich skuteczności<br><br>(F) IV.1) wyjaśnia zjawisko populizmu, ocenia jego wpływ na demokrację i życie publiczne, formułuje opinię w tej sprawie i dyskutuje o niej | zagrożenia dla ustroju demokratycznego<br><br>korupcja<br><br>nepotyzm<br><br>niski poziom aktywności obywateli<br><br>dezinformacja<br><br>metody przeciwdziałania zagrożeniom systemu demokratycznego<br><br>populizm | – na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje <u>współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom),<br><br>– potrafi wskazać przykład działania na rzecz aktywizacji społecznej, które doprowadziło do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; formułuje opinię na temat tego działania,<br><br>– omawia na przykładzie, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji,<br><br>– wymienia skutki rozpowszechniania fałszywych informacji,<br><br>– potrafi wskazać <u>jedną</u> zasadę, której należy | – na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje <u>trzy współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom),<br><br>– potrafi wskazać dwa przykłady działań na rzecz aktywizacji społecznej, które doprowadziły do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; formułuje opinię na ich temat,<br><br>– omawia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji,<br><br>– potrafi wskazać <u>dwie zasady</u> , których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz | – na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje i opisuje <u>trzy współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego – wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom) oraz ocenia ich skuteczność,<br><br>– korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. XX w. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>jedną przyczynę</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim®,<br><br>– ocenia skuteczność działania rzecz aktywizacji społecznej, które mają przyczynić się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i uzasadnia swoją opinię przez odniesienie do własnego doświadczenia lub doświadczenia innych osób ze swojego otoczenia,<br><br>– wymienia metody walki z dezinformacją i wie, jak je stosować, | – na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje i opisuje <u>cztery współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia,<br><br>– korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>dwie przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim®,<br><br>– ocenia skuteczność działania rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczynić się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich | – na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) wymienia i opisuje <u>pięć współczesnych zagrożeń</u> dla systemu demokratycznego oraz dzieli je na wewnętrzne i zewnętrzne,<br><br>– wymienia i ocenia sposoby przeciwdziałania zjawiskom zagrażającym demokracji, a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia,<br><br>– korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>trzy przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim i je klasyfikuje®,<br><br>– ocenia skuteczność działania rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczynić się |

|  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--|--|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  | <p>przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy ją stosować,</p> <p>– rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób mogą one wpływać na postawy obywateli.</p> | <p>wie, jak i kiedy je stosować,</p> <p>– rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i rozumie, w jaki sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne.</p> | <p>– potrafi wskazać <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie polityczne i społeczne w państwie demokratycznym,</p> <p>– odnosząc się do <u>wybranego przykładu</u> współczesnego lub historycznego formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów.</p> | <p>przedsięwziąć,</p> <p>– formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i ją uzasadnia,</p> <p>– wymienia i wyjaśnia metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je stosować,</p> <p>– wskazuje i omawia <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w państwie demokratycznym; formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy,</p> <p>– odwołując się do <u>dwóch wybranych przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.</p> | <p>do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć, a także dokonuje analizy ich rezultatów i wyciąga wnioski z takiej ewaluacji,</p> <p>– formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i w uzasadnieniu odnosi się do wpływu fake newsów i manipulacji medialnych na funkcjonowanie społeczeństwa i państwa,</p> <p>– analizuje metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je zastosować,</p> <p>– ocenia, czy walka z dezinformacją może zagrażać wolności słowa i niezależności mediów,</p> <p>– omawia i stosuje w praktyce cztery zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w demokratycznym państwie prawa – formułuje opinię w tej</p> |
|--|--|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                      |                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                      |                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <p>sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, przedstawiając argumenty i kontrargumenty,</p> <p>–odwołując się do <u>trzech wybranych przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię o sposobie uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.</p>                                                                                                                                                                                                               |
| <b>TEMAT LEKCJI: Wybory demokratyczne</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 4.5                                                                  | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) IV.5) wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym; wskazuje główne zasady prawa wyborczego na przykładzie Polski i argumentuje na rzecz świadomego udziału w głosowaniu | funkcje wyborów<br><br>zasady prawa wyborczego w Polsce<br><br>czynne i bierne prawo wyborcze<br><br>wybory większościowe i proporcjonalne<br><br>świadomy udział w wyborach | – wyjaśnia cel wyborów w państwie demokratycznym,<br><br>– ocenia, czy dane wybory można uznać za demokratyczne, i podaje <u>jeden argument</u> za taką oceną,<br><br>– odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego,<br><br>– ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>dwa argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania. | – formułuje opinię na temat celu wyborów w państwie demokratycznym i ją uzasadnia,<br><br>– ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i podaje <u>dwa argumenty</u> ,<br><br>– odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego i je wyjaśnia; odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego,<br><br>– ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>trzy argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania. | – ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie,<br><br>– wyjaśnia, jakie jest znaczenie wyborów w systemie demokratycznym, i wymienia <u>dwa przykładowe funkcje</u> głosowania,<br><br>– omawia zasady prawa wyborczego w Polsce; odróżnia czynne prawo wyborcze od biernego i wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach,<br><br>– wyjaśnia, co decyduje o tym, że głosowanie jest świadome, i formułuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach. | – ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie,<br><br>– omawia <u>trzy przykładowe funkcje</u> wyborów w systemie demokratycznym,<br><br>– omawia zasady prawa wyborczego w Polsce<br><br>– porównuje czynne i bierne prawo wyborcze oraz wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach,<br><br>– rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia za pomocą <u>dwóch argumentów</u> ,<br><br>–na przykładzie Polski ocenia system | – ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie,<br><br>– omawia <u>cztery przykładowe funkcje</u> wyborów w systemie demokratycznym,<br><br>– analizuje zasady prawa wyborczego w Polsce, w tym te dotyczące czynnego i biernego prawa wyborczego,<br><br>– wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych wyborach i ocenia możliwość ich obniżenia,<br><br>– rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją |

|  |  |  |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--|--|--|--|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  |  |  |  | <p>większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®,</p> <p>– omawia argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i wskazuje działania, które może podjąć, aby zachęcić innych do udziału w wyborach,</p> <p>– zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i przeprowadza analizę ich wyników.</p> | <p>uzasadnia <u>trzema argumentami</u>, a także odnosi się do kontrargumentów w dyskusji,</p> <p>– na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®,</p> <p>– analizuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i ocenia skuteczność działań, które może podjąć, aby zachęcić innych zarówno do głosowania, jak i kandydowania w wyborach,</p> <p>– zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i je analizuje, formułuje opinię na temat frekwencji i uzasadnia swoje zdanie.</p> |
|--|--|--|--|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ROZDZIAŁ V. Prawo i prawa człowieka

### PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

| Numer lekcji | Wymagania szczegółowe z podstawy programowej                       | Zagadnienia/treści | WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY |                          |                       |                             |                         |
|--------------|--------------------------------------------------------------------|--------------------|---------------------------------|--------------------------|-----------------------|-----------------------------|-------------------------|
|              |                                                                    |                    | konieczne (dopuszczający)       | podstawowe (dostateczny) | rozszerzające (dobry) | dopełniające (bardzo dobry) | wykraczające (celujący) |
|              | P – podstawowe<br>F – fakultatywne<br>DZO – działanie obywatelskie |                    | UCZEŃ:                          | UCZEŃ:                   | UCZEŃ:                | UCZEŃ:                      | UCZEŃ:                  |

# **TEMAT LEKCJI: Prawo i jego znaczenie**

**Liczba godzin: 1**

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 5.1 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) IV.6) opisuje cechy dobrego prawa i na przykładzie wybranych problemów prawnych wyjaśnia znaczenie najważniejszych dla młodzieży i młodych dorosłych instytucji prawa cywilnego i rodzinnego oraz odnajduje informacje o nieodpłatnej pomocy prawnej</p> | <p>prawo</p> <p>rodzaje prawa</p> <p>cechy dobrego prawa</p> <p>główne instytucje prawa cywilnego i rodzinnego</p> <p>nieodpłatna pomoc prawna</p> | <p>– wyjaśnia <u>nadwóhprykladach</u> znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <u>prawo</u>,</p> <p>– wymienia <u>dwa przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– identyfikuje <u>trzy cechy</u> dobrego prawa i wyjaśnia w prosty sposób, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®,</p> <p>– odnosząc się do przykładów z życia społecznego, wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, małżeństwo, władza rodzicielska</i>,</p> <p>– wymienia <u>po jednym przykładzie</u> działań, które</p> | <p>– wyjaśnia w prosty sposób znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <u>prawo</u>,</p> <p>– wymienia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– wymienia i w prosty sposób opisuje <u>cztery cechy</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®,</p> <p>– wyjaśnia w prosty sposób znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, władza rodzicielska, małżeństwo</i>,</p> <p>– wymienia <u>po dwa przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem 18 roku życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> | <p>– wyjaśnia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży,</p> <p>– wyjaśnia termin <u>prawo</u>,</p> <p>– omawia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– wymienia i opisuje <u>pięć cech</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywateli, urzędnika i przedsiębiorcy ®,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach,</p> <p>– rozróżnia rodzaje zdolności prawnej,</p> <p>– wymienia <u>po dwa</u></p> | <p>– omawia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych,</p> <p>– omawia termin <u>prawo</u> i przedstawia <u>cztery przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– wymienia i opisuje <u>sześć cech</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie ®,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, ubezpieczenie, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach,</p> | <p>– analizuje znaczenie prawa w życiu społecznym i ocenia jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych,</p> <p>– omawia termin <u>prawo</u> i wymienia oraz opisuje <u>pięć przykładów</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– wymienia i analizuje <u>siedem cech</u> dobrego prawa; wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– analizuje, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie przynajmniej dwoma argumentami ®,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, ubezpieczenie, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach,</p> <p>– rozróżnia i omawia rodzaje zdolności prawnej i ubezpieczenia,</p> |
|-----|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--|--|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  | <p>może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem 18 roku życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska, wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce,</p> <p>– wymienia <u>po dwa przykłady</u> regulacji z zakresu prawa cywilnego i prawa rodzinnego,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie), gdzie można uzyskać nieodpłatną pomoc prawną i skorzystać z nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Jegogminie lub powiecie.</p> | <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska, wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Jegogminie i powiecie; w prosty sposób omawia procedurę uzyskania pomocy prawnej.</p> | <p><u>przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia oraz między 13 a 18 rokiem życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa oraz obowiązki dziecka w tym zakresie; potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w Jegogminie i powiecie; omawia procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.</p> | <p>– rozróżnia rodzaje zdolności prawnej i każdy z nich omawia,</p> <p>– wymienia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje dotyczące ich zapisy w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i> [k.r.o.] i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty; potrafi posługiwać się odpowiednimi przepisami prawa w tym zakresie i wyszukuje informacje na ten temat we właściwych źródłach,</p> <p>– wyszukuje i omawia informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa</p> | <p>– wymienia i omawia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia; potrafi zastosować odpowiednie przepisy <i>Kodeksu cywilnego</i> podczas rozważania przykładów i stosuje swoją wiedzę z tego zakresu w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; na podstawie tekstów źródłowych z podręcznika formułuje opinię na temat odpowiedzialności rodzicielskiej, popierając swoje zdanie trafnymi argumentami i odpowiadając na kontrargumenty w dyskusji @,</p> <p>– omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje i analizuje odpowiednie przepisy w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i> [k.r.o.] i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; odróżnia prawo państwowe od prawa kanonicznego (kościelnego)®; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia niezbędne do tego dokumenty; rozważając przykłady z tego zakresu, posługuje się odpowiednimi przepisami <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i> [k.r.o.],</p> |
|--|--|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | obywatelskiego w jego gminie i powiecie; analizuje procedurę uzyskiwania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | wyszukuje informacje i analizuje kazusy; ocenia sytuację prawną osób między 16 a 18 rokiem życia w kontekście możliwości zawarcia małżeństwa cywilnego,<br><br>– wyszukuje (np. w internecie) i analizuje informacje, w tym akty prawne, dotyczące nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie, powiecie i województwie; analizuje procedurę uzyskiwania pomocy prawnej i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce.                                                             |
| <b>TEMAT LEKCJI: Prawa człowieka</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 5.2                                                             | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) IV.7) identyfikuje podstawowe prawa człowieka i obywatela, wyjaśnia ich znaczenie w relacji obywatel–państwo; analizuje informacje i formułuje opinię w wybranej kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka | podstawowe prawa człowieka<br><br>cechy praw człowieka<br><br>generacje praw człowieka | – w prosty sposób wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,<br><br>– identyfikuje <u>co najmniej dwie cechy</u> praw człowieka,<br><br>– wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po trzy przykłady</u> praw należących do każdej z nich,<br><br>– w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>dwie przykłady</u> praw i <u>wolności</u> człowieka oraz przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji,<br><br>– na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) | – wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,<br><br>– wymienia <u>co najmniej trzy cechy</u> praw człowieka,<br><br>– wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po cztery przykłady</u> praw należących do każdej z nich,<br><br>– w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>trzy przykłady</u> praw i <u>wolności</u> człowieka, po czym przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji,<br><br>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje | – wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne,<br><br>– wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka i szczegółowo omawia przynajmniej dwie z nich,<br><br>– wymienia generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne; podaje <u>przykłady</u> <u>praw z każdej wymienionej kategorii i generacji</u> ,<br><br>– w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>cztery przykłady</u> | – wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej <u>jednego argumentu</u> ,<br><br>– wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, w tym szczegółowo omawia przynajmniej trzy z nich,<br><br>– wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne; podaje <u>przykłady</u> <u>praw z każdej wymienionej kategorii i generacji</u> ,<br><br>– w tekście <i>Konstytucji RP</i> | – analizuje, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej dwóch argumentów,<br><br>– wymienia i szczegółowo omawia <u>cztery cechy</u> praw człowieka,<br><br>– wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne; podaje <u>przykłady</u> <u>praw z każdej wymienionej kategorii i generacji</u> ,<br><br>– w tekście <i>Konstytucji RP</i> |

|                                                                        |                                                                                                                                         |                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                        |                                                                                                                                         |                                                                                                                                       | formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i w prosty sposób uzasadnia swoje zdanie.                                                                                                                                                                                 | obywatel–państwo; w uzasadnieniu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego,<br><br>–na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie.                                                                             | praw i wolności człowieka, a także przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji,<br><br>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo; w uzasadnieniu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego,<br><br>–na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>jednego argumentu</u> . | i generacji,<br><br>–w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>sześć przykładów</u> praw i wolności człowieka, po czym przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji,<br><br>–na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo, i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej dwóch argumentów</u> ,<br><br>–na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>dwóch argumentów</u> . | identyfikuje <u>osiem przykładów</u> praw i wolności człowieka, po czym przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji;<br><br>–odróżnia prawa człowieka od wolności,<br><br>–na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej trzech argumentów</u> ,<br><br>–na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą przynajmniej <u>trzech argumentów</u> . |
| <b>TEMAT LEKCJI: Ochrona praw człowieka</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                         |                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 5.3                                                                    | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) IV.8) rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, potrafi zgłosić ich naruszenie oraz wykorzystać | przyczyny łamania praw i wolności człowieka<br><br>formy łamania praw i wolności człowieka<br><br>instytucje stojące na straży praw i | – wymienia <u>trzy przyczyny</u> łamania praw i wolności człowieka oraz omawia jedną z nich,<br><br>– rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę naruszenia, dlaczego do niego doszło,<br><br>– wymienia <u>trzy środki</u> ochrony praw | –wymienia <u>cztery przyczyny</u> łamania praw i wolności człowieka oraz omawia dwie z nich,<br><br>–rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę naruszenia i wyjaśnia, dlaczego do niego doszło,<br><br>– wymienia <u>cztery środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe | –wymienia <u>cztery przyczyny</u> łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),<br><br>–omawia <u>co najmniej trzy przypadki</u> łamania praw człowieka i obywatela, w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz ocenia,                                                                                                                                                                                                                                                                   | –wymienia <u>sześć przyczyn</u> łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),<br><br>–analizuje <u>co najmniej cztery przypadki</u> łamania praw człowieka i obywatela; w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz ocenia,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | –formułuje opinię na temat przyczyn konkretnych przypadków łamania praw i wolności człowieka oraz uzasadnia swoje zdanie,<br><br>– wymienia i analizuje <u>osiem przyczyn</u> łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|  |                                                                                                                     |                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | inne sposoby ochrony tych praw, w tym przez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi powołanymi w tym celu | <p>wolności człowieka</p> <p>procedury zgłaszania naruszeń praw i wolności człowieka</p> <p>mechanizmy ochrony praw i wolności człowieka</p> | <p>i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej dwie sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>–na podstawie materiału źródłowego, z pomocą nauczyciela, sporządza wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich w wybranej sprawie i wie, jak może złożyć gotowe pismo,</p> <p>–wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie,</p> <p>–wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję, a także wyszukuje <u>dwa przykłady</u> działań podejmowanych przez RPD;</p> <p>– wymienia okoliczności, w jakich obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.</p> | <p>i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia <u>przynajmniej dwie sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>–na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo,</p> <p>–wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, a także określa specyfikę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy,</p> <p>– wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka; wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD,</p> <p>–przedstawia instrument ochrony wolności i praw, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyjaśnia,</p> | <p>dlatego do niego doszło,</p> <p>–wymienia i omawia <u>cztery</u> <u>środki</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia <u>co najmniej trzy sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>–na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo,</p> <p>–wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy,</p> <p>– wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję oraz jakie działania może on podjąć; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje</p> | <p>dlatego do niego doszło,</p> <p>–wymienia i omawia <u>pięć</u> <u>środków</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia i omawia <u>co najmniej trzy sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo,</p> <p>–wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję oraz jakie działania może on podjąć; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje</p> | <p>–analizując <u>co najmniej cztery</u> <u>współczesne przypadki</u> łamania praw człowieka i obywatela w państwach niedemokratycznych i demokratycznych, w tym przedstawia przyczyny i formy tych naruszeń,</p> <p>–wymienia i omawia <u>sześć</u> <u>środków</u> ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p> <p>–wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, a także omawia <u>co najmniej cztery sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>–na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich, a także zna procedurę złożenia wniosku i ocenia skuteczność tego instrumentu ochrony praw jednostki,</p> <p>–wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy; na podstawie materiału źródłowego (wzoru pisma) wskazuje niezbędne elementy odwołania,</p> |
|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                                                           |                                                                             |                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                           |                                                                             |                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                | <p>kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę,</p> <p>– wyszukuje w internecie informacje na temat skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i przygotowuje krótką informację na jej temat.</p> | <p>się RPD,</p> <p>– przedstawia instrument ochrony wolności i praw, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wyjaśnia, kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę,</p> <p>– wyszukuje w internecie informacje na temat wybranej skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i dokonuje analizy tej sprawy.</p> | <p>– analizuje funkcje i możliwości działania Rzecznika Praw Dziecka, w tym jego uprawnienia oraz przykłady problemów rozwiązywanych przez RPD,</p> <p>– analizuje instrument ochrony praw i wolności, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w tym ocenia skuteczność tego środka; wymienia oraz omawia okoliczności, w których obywatel Polski może złożyć tego typu skargę,</p> <p>– wyszukuje w internecie informacje na temat co najmniej dwóch skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które zostały uznane za zasadne, i przygotowuje analizę wybranych spraw,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (wzór pisma) sporządza skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w wybranej sprawie i ocenia skuteczność tego środka ochrony praw i wolności ®.</p> |
| <b>TEMAT LEKCJI: Ochrona danych osobowych i dóbr osobistych (fakultatywny)</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                             |                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 5.4                                                                                                       | <b>Uczeń:</b><br><br>(F) IV.5) wskazuje podstawowe sposoby ochrony własnych | dane osobowe<br><br>dane wrażliwe<br><br>oszustwa internetowe<br><br>dobra osobiste | – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po dwa przykłady</u> danych każdego rodzaju,<br><br>– wskazuje informacje, na podstawie których można zidentyfikować, np. w internecie, | – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po trzy przykłady</u> danych każdego rodzaju,<br><br>– wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, | – wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po cztery przykłady</u> danych każdego rodzaju,<br><br>– wyjaśnia, jakie informacje                                                               | – definiuje terminy: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po pięć przykładów</u> danych każdego rodzaju,<br><br>– wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłby go                                                                                                                                                                                              | – wyjaśnia, czym są dane osobowe i dane wrażliwe i jakie mają znaczenie dla jednostki, oraz podaje <u>po sześć przykładów</u> danych każdego rodzaju,<br><br>– wyjaśnia, jakie informacje                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |

|                                                                                                                                       |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| danych osobowych oraz wyjaśnia formy naruszania dóbr osobistych, szczególnie w Internecie; potrafi zgłosić naruszenie dóbr osobistych | RODO<br><br>naruszenia danych osobowych i dóbr osobistych | <p>kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane,</p> <p>– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po trzy zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce,</p> <p>– wymienia <u>trzy najczęstsze</u> złośliwe <u>internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>cztery przykłady</u> takich dóbr oraz identyfikuje przypadki ich naruszenia,</p> <p>– wymienia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, np. z pomocą nauczyciela przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku.</p> | <p>i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane i wymienia sposoby zminimalizowania tych zagrożeń,</p> <p>– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po trzy zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce,</p> <p>– wymienia <u>trzy najczęstsze</u> złośliwe <u>internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>cztery przykłady</u> takich dóbr oraz identyfikuje przypadki ich naruszenia,</p> <p>– wymienia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych,</p> <p>– przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.</p> | <p>pozwoiłby go zidentyfikować,</p> <p>– wskazuje informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby zminimalizowania tych zagrożeń,</p> <p>– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po cztery zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce,</p> <p>– omawia <u>trzy najczęstsze</u> złośliwe <u>internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>pieć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń,</p> <p>– omawia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych,</p> <p>– przygotowuje zgłoszenie</p> | <p>zidentyfikować,</p> <p>– wymienia informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby minimalizowania tych zagrożeń,</p> <p>– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce,</p> <p>– omawia <u>cztery najczęstsze</u> złośliwe <u>internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– wyjaśnia, czym są dobra osobiste, wymienia <u>sześć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń,</p> <p>– przedstawia <u>cztery sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich,</p> <p>– przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym</p> | <p>pozwoiłby go zidentyfikować,</p> <p>– wymienia informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować, np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby minimalizowania tych zagrożeń,</p> <p>– wie, co to jest RODO, a także przedstawia i omawia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły stosuje w praktyce,</p> <p>– analizuje mechanizm <u>czterech najczęstszych</u> złośliwych <u>internetowych</u> związanych z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić przed tymi zagrożeniami – dzieli się wiedzą na ten temat z innymi uczniami, np. na forum klasy,</p> <p>– wyjaśnia, czym są dobra osobiste, podaje <u>osiem przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń,</p> <p>– przedstawia <u>cztery sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich,</p> <p>– przygotowuje zgłoszenie</p> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem. |
| TEMAT LEKCJI:Formy zatrudnienia<br>Liczba godzin: 2 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                    |
| 5.5                                                 | Uczeń:<br><br>(P) IV.9) rozróżnia pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę), pracę wykonywaną na podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat, staż i praktyki, a także identyfikuje prawa i obowiązki osoby związanej takimi umowami oraz sposoby ochrony tych praw, w tym za pośrednictwem | stosunek pracy (umowa o pracę)<br><br>umowa o dzieło i umowa zlecenia (umowy cywilnoprawne)<br><br>umowa o wolontariat<br><br>staże i praktyki<br><br>prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy<br><br>sposoby ochrony praw pracowniczych<br><br>związki zawodowe | – identyfikuje różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form,<br><br>– wymienia cele i <u>po dwie cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej czterech najważniejszych elementów</u> ,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po dwa przykłady</u> tych praw i obowiązków,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po trzy przykłady</u> tych praw i obowiązków,<br><br>– wymienia swoje prawa dotyczące rozwiązania umowy o pracę,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych czy przykładowych umów) identyfikuje <u>po dwa przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,<br><br>– wyjaśnia znaczenie terminu <u>mobbing</u> na podstawie | – wymienia różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form,<br><br>– wymienia cele i <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej pięć najważniejszych elementów</u> ,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po trzy przykłady</u> tych praw i obowiązków,<br><br>– wymienia swoje prawa dotyczące rozwiązania umowy o pracę,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) wymienia <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło | – wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą wolontariatu,<br><br>– omawia cele i wskazuje <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju,<br><br>– omawia rodzaje umów o pracę i analizuje <u>sześć ich najważniejszych elementów</u> ,<br><br>– odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz jednej z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po pięć przykładów</u> tych praw i obowiązków,<br><br>– na podstawie materiałów | – wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą wolontariatu, stażu lub praktyki,<br><br>– analizuje cele i wskazuje <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju,<br><br>– porównuje rodzaje umów o pracę i analizuje <u>sześć ich najważniejszych elementów</u> ,<br><br>– odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz dwóch z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub Kodeksu pracy) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po sześć przykładów</u> tych praw i obowiązków,<br><br>– na podstawie materiałów |                                                                                                    |

|  |                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | m związków zawodowych | <p>umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>–rozumieterminmobbing i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>)wskazuje <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy®,</p> <p>– wyszukujeinformacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące<u>co najmniej dwóchsposobów</u> rozwiązania umowy o pracę®,a także wskazujepraw pracownika dotyczące okresów wypowiedzenia,</p> <p>– wymienia<u>co najmniej dwaspособy</u>obronypraw pracowniczych oraz identyfikuje rolę związków zawodowych w tym zakresie,</p> <p>– wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych.</p> | <p><i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>)wskazuje <u>po czteryprzykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy®,</p> <p>– wymienia <u>co najmniej trzy sposoby</u> rozwiązania umowy o pracę® i wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,</p> <p>–wymienia<u>co najmniej trzysposoby</u> obronypraw pracowniczych oraz omawia rolę związków zawodowych w tym zakresie,</p> <p>– wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po jednejkorzyści</u> wynikającej z tych form.</p> | <p>(umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>–wyjaśnia znaczenie terminumobbing i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) krótko omawia <u>po pięćprzykładów</u> praw i obowiązków pracodawcy,</p> <p>– wymienia <u>co najmniej cztery sposoby</u> rozwiązania umowy o pracę® i wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,</p> <p>– omawia <u>co najmniej trzysposoby</u> obronypraw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych w tym zakresie,</p> <p>–odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po trzywarunki</u> odbywania stażu</p> | <p>źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) omawia <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>–wyjaśnia znaczenie terminumobbing i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> omawia uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) omawia <u>po sześćprzykładów</u>®praw i obowiązków pracodawcy,</p> <p>– wymienia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) analizuje informacje dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,</p> <p>– omawia <u>co najmniej trzysposoby</u> obrony praw pracowniczych, w tym rolę</p> | <p>z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) analizuje <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>–wyjaśnia znaczenie pojęciamobbing i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i>analizuje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>)analizuje <u>po sześćprzykładów</u> obowiązków i praw pracodawcy,</p> <p>– omawia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę® i na podstawie materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) analizuje informacje dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,</p> <p>–analizuje co najmniej <u>czterysposoby</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym rolę i zadania związków zawodowych w tym zakresie,</p> <p>–porównuje staż i praktyki, w tym ich znaczenie w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po</u></p> |
|--|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |  |  |  |  |                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                     |
|--|--|--|--|--|-----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  |  |  | i praktyki oraz <u>po dwie korzyści</u> wynikające z tych form. | związków zawodowych w tym zakresie,<br><br>–odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po czterywarunki</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy korzyści</u> wynikające z tych form. | <u>piećwarunków</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy korzyści</u> wynikające z tych form. |
|--|--|--|--|--|-----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------|

## ROZDZIAŁ VI. Organy władzy w RP

### PYTANIE WIODĄCE: Jak działa państwo?

| Numer lekcji                                                 | Wymagania szczegółowe z podstawy programowej                                                                        | Zagadnienia/treści                                                                            | WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                            |                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                      |
|--------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                              |                                                                                                                     |                                                                                               | konieczne (dopuszczający)                                                                                                                                                                                                                   | podstawowe (dostateczny)                                                                                                                                                                                                          | rozszerzające (dobry)                                                                                                      | dopelniające (bardzo dobry)                                                                                                                                         | wykraczające (celujący)                                                                                                                                              |
|                                                              | P – podstawowe<br>F – fakultatywne<br>DZO – działanie obywatelskie                                                  |                                                                                               | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                                      | UCZEŃ:                                                                                                                                                                                                                            | UCZEŃ:                                                                                                                     | UCZEŃ:                                                                                                                                                              | UCZEŃ:                                                                                                                                                               |
| <b>TEMAT LEKCJI: Sejm i Senat</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                     |                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                            |                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                      |
| 6.1                                                          | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) V.2) opisuje najważniejsze kompetencje i strukturę władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej | struktura władzy ustawodawczej<br><br>kompetencje (funkcje) Sejmu i Senatu<br><br>rola Senatu | –rozumie strukturę władzy ustawodawczej w Polsce i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość,<br><br>–w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po trzy przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować | – wymienia organy, które tworzą w Polsce władzę ustawodawczą, i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość,<br><br>–w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje | – wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i opisuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce,<br><br>–w <i>Konstytucji RP</i> | – wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu, | – wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu i |

|  |                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  | <p>Polskiej; analizuje porządek dzienny wybranego posiedzenia Sejmu i Senatu; wyszukuje informacje o wybranym parlamentarzysty ze swojego okręgu i jego aktywności politycznej</p> | <p>organy Sejmu i Senatu</p> <p>Zgromadzenie Narodowe</p> <p>prace Sejmu</p> <p>informacja publiczna</p> <p>komisje stałe, nadzwyczajne i śledcze</p> <p>działalność posłów</p> | <p>(ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną),</p> <p>–rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>jeden przykład</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej wybranego posła –podaje <u>po jednym przykładzie</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.</p> | <p>pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną),</p> <p>–rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>dwa przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej (pracy) wybranego posła – podaje <u>po dwa przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.</p> | <p>wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po dwa wybrane uprawnienia</u>,</p> <p>–<u>na dwóch przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu oraz posłów i senatorów, wykorzystując materiały internetowe®,</p> <p>–wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>trzy przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i wskazuje przykłady omawianych spraw i przeprowadzonych głosowań(w tym przedstawia ich wyniki),</p> | <p>–w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po pięć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po trzy wybrane uprawnienia</u>,</p> <p>–<u>na dwóch przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu oraz posłów i senatorów, wykorzystując materiały internetowe®,</p> <p>– odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego, podaje różnice między tymi organami®,</p> <p>–wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>cztery przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i omawia poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadzone</p> | <p>przeciw niemu,</p> <p>–w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po sześć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po cztery wybrane uprawnienia</u>,</p> <p>–odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego; analizuje <u>dwie kompetencje</u> Zgromadzenia Narodowego®,</p> <p>–na przykładach porównuje strukturę, organizację pracy Sejmu i Senatu oraz analizuje organizację pracy posłów i posłanek; wykorzystuje materiały internetowe®,</p> <p>–wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>pięć przykładów</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu</p> |
|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                     |                                                                                                                             |                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                     |                                                                                                                             |                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                             | – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła – podaje <u>po trzy przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej. | głosowania i ich wyniki,<br>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła; <u>podaje cztery przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej. | i analizuje poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadzone głosowania i ich wyniki,<br>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i porównuje informacje na temat aktywności politycznej grupy posłów ze swojego okręgu wyborczego; ocenia, czy ich praca jest zgodna z oczekiwaniami wyborców (uczniów),<br><br>– wykorzystując stronę internetową Sejmu, analizuje prace wybranej komisji bieżącej kadencji – uwzględnia skład osobowy komisji, omawiane przez nią sprawy i ich znaczenie w kontekście sytuacji uczniów jako obywateli®. |
| <b>TEMAT LEKCJI: Proces legislacyjny</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                             |                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 6.2                                                                 | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) V.1) na przykładzie wybranej ustawy przedstawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce; wyjaśnia | inicjatywa ustawodawcza<br><br>przebieg procesu stanowienia prawa w Polsce (etapy procesu ustawodawczego) | – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>cztery jego elementy/etapy</u> ,<br><br>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje | – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>pięć jego elementów/etapów</u> ,<br><br>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje | – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>wszystkie</u>                                                             | – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i omawia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> ,                                                                   | – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą analizuje przebieg procesu ustawodawczego i tworzy schemat przedstawiający ścieżkę legislacyjną,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |

|                                                                                                                                                    |                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>możliwe konwencjonalne i niekonwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa oraz w miarę możliwości z nich korzysta</p> | <p>wpływ obywateli na proces stanowienia prawa</p> | <p>informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą,</p> <p>– wyszukuje <u>przykład</u> „projektu obywatelskiego” ustawy i wymienia inną formę zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa.</p> | <p>informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>,</p> <p>– wyszukuje <u>dwa przykłady</u> projektów ustaw, które są „projektami obywatelskimi”, i wymienia <u>dwie inne formy</u> zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa,</p> <p>– identyfikuje terminy: <i>konsultacje projektów ustaw</i> oraz <i>referendum</i>; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).</p> | <p><u>jego elementy/etapy</u>,</p> <p>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte;</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wskazuje, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, oraz wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, obywatelska presja; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).</p> | <p>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte; ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego w tym konkretnym przypadku,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) omawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, i wskazuje, które elementy procedury obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji,</p> <p>– wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty</p> | <p>uwzględniając <u>wszystkie jej elementy/etapy</u>,</p> <p>– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i>, kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, jakie było stanowisko Rady Ministrów wobec ustawy, a jakie – stanowisko Prezydenta RP; ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego w tym konkretnym przypadku,</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy – wskazuje, które elementy obywatelskiej procedury inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji, i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– wyszukuje i omawia <u>trzy przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, a także omawia <u>trzy inne formy</u> zaangażowania obywateli w proces stanowienia prawa – w miarę możliwości stosuje swoją</p> |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | i demonstracje – wskazuje po jednej wadzie i zalecie tych form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | wiedzę w praktyce,<br><br>– rozważa, z jakich powodów wiele projektów ustaw trafia do tzw. zamrażarki sejmowej, i uzasadnia swoje zdanie na ten temat®,<br><br>– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po dwie wady i zalety tych form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym.                                           |
| <b>TEMAT LEKCJI: Prezydent RP</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 6.3                                                          | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) V.3) opisuje najważniejsze kompetencje i pozycję ustrojową Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz analizuje wybrane działania przez niego podejmowane, a także formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji | kompetencje Prezydenta RP<br><br>funkcje głowy państwa<br><br>prerogatywy Prezydenta RP<br><br>pozycja ustrojowa Prezydenta RP | – identyfikuje <u>cztery prerogatywy</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sędziowskiej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),<br><br>– wymienia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze) ®,<br><br>– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeństwa Narodowego – podaje <u>po jednym przykładzie każdej z wymienionych aktywności</u> głowy państwa, | – identyfikuje <u>sześć prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sędziowskiej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),<br><br>– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze) ®,<br><br>– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat: wet prezydenckich, wizyt zagranicznych, działań Biura Bezpieczeństwa Narodowego – podaje <u>po dwa przykłady każdej z wymienionych aktywności</u> państwa, | – wymienia <u>osiem prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sędziowskiej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),<br><br>– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i wyjaśnia, kiedy odbywa się | – wymienia <u>dziesięć prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sędziowskiej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),<br><br>– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich, w tym wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich | – analizuje <u>osiem prerogatyw</u> Prezydenta RP i przyporządkowuje je do odpowiednich kategorii (dotyczących władzy ustawodawczej, wykonawczej czy sędziowskiej albo funkcji kreacyjnej lub funkcji głowy państwa),<br><br>– omawia warunki, jakie należy spełnić, aby zostać Prezydentem RP (bierne prawo wyborcze), i analizuje zasady wyborów prezydenckich, w tym wyjaśnia, kiedy odbywa się druga tura wyborów prezydenckich ®, |

|  |  |  |                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|--|--|--|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  | <p>–formułuje opinię na temat prawa łaski i w prosty sposób ją uzasadnia.</p> | <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie poskutkowało zwołaniem posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto uczestniczył w obradach),</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski i ją uzasadnia <u>dwoma argumentami</u>.</p> | <p>druga tura wyborów prezydenckich ®,</p> <p>– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wetprezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego – analizuje <u>dwa przykłady</u> aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym i podaje uzasadnienie odmowy podpisania ustawy lub skierowania jej do TK,</p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie poskutkowało zwołaniem posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto uczestniczył w obradach),</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego</p> | <p>®,</p> <p>– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wetprezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; analizuje pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim,</p> <p>–analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między-państwowych),</p> <p>–formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na</p> | <p>– wyszukuje na oficjalnej stronie Prezydenta RP bieżące informacje na temat wetprezydenckich i wniosków do Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; analizuje pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim,</p> <p>– formułuje opinię na temat pozycji ustrojowej Prezydenta RP i ją uzasadnia,</p> <p>–analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między-państwowych); formułuje ocenę aktywności Prezydenta RP w obu dziedzinach,</p> <p>–formułuje opinię na temat prawa łaski, a także</p> |
|--|--|--|-------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | ten temat i je uzasadnia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia, a także odnosi się do kontrargumentów innych dyskutantów.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>TEMAT LEKCJI: Rada Ministrów</b><br><b>Liczba godzin: 1</b> |                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| 6.4                                                            | <b>Uczeń:</b><br><br>(P) V.4) opisuje kompetencje Rady Ministrów oraz rolę służby cywilnej; analizuje bieżące działania wybranego ministerstwa oraz formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji | kompetencje Rady Ministrów<br><br>ministrowie i ministerstwa<br><br>odpowiedzialność polityczna, odpowiedzialność konstytucyjna<br><br>wojewoda<br><br>administracja zespolona i niezespolona<br><br>służba cywilna | – identyfikuje kompetencje Rady Ministrów i podaje <u>trzy przykłady</u> tych uprawnień,<br><br>– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>dwa kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele,<br><br>– wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>trzy najbardziej rozpoznawane osoby w rządzie</u> ,<br><br>– wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>trzy przykłady</u> instytucji, których pracownicy wchodzą w skład tego korpusu,<br><br>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i podaje <u>wie inne instytucje</u> należące do terenowej administracji rządowej®. | – wymienia <u>cztery przykłady</u> kompetencji Rady Ministrów,<br><br>– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele,<br><br>– wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>cztery najbardziej rozpoznawane osoby w rządzie</u> , uzasadniając swój wybór,<br><br>– wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>cztery przykłady</u> instytucji, których pracownicy wchodzą w skład tego korpusu,<br><br>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i podaje <u>trzy inne instytucje</u> należące do terenowej administracji rządowej®. | – wymienia <u>pięć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów i opisuje trzy spośród tych uprawnień,<br><br>– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz przedstawia ich cele i efekty, a także formułuje opinię,<br><br>– wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>pięć najbardziej rozpoznawalnych osób w rządzie</u> , | – opisuje <u>sześć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów,<br><br>– wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwo i dokonuje ich analizy – przedstawia ich cele, rezultaty oraz wpływ na życie obywateli oraz formułuje opinię,<br><br>– wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>co najmniej sześć najbardziej rozpoznawanych osób w rządzie</u> , uzasadniając swój wybór,<br><br>– na podstawie materiałów źródłowych | – analizuje <u>siedem przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów,<br><br>– wykorzystując zasoby internetowe (oficjalne strony Rady Ministrów i poszczególnych ministerstw), zapoznaje się informacjami na temat pracy wybranego ministra (np. o programach i projektach realizowanych przez nadzorowane przez niego ministerstwa) i formułuje opinię na temat jego działalności; analizuje kluczowy program lub projekt wybranego ministerstwa – ocenia efekty i sposób realizacji tego przedsięwzięcia z uwzględnieniem wydatkowania funduszy z budżetu (m.in. na podstawie <u>dwóch opinii ekspertów</u> ) i poddaje swoją opinię pod dyskusję,<br><br>– wyszukuje informacje na |

|  |  |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|--|--|--|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  |  |  | <p>uzasadniając swój wybór,</p> <p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach®,</p> <p>– wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu państwa®,</p> <p>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>dwie instytucje</u>, które mu podlegają, oraz dwie instytucje należące do rządowej administracji niezespolonej®.</p> | <p>(<i>Konstytucja RP</i>, tekst z podręcznika) analizuje proces powołania Rady Ministrów w Polsce®,</p> <p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów – określa, jakiego rodzaju jest to odpowiedzialność w poszczególnych sytuacjach, i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach®,</p> <p>– wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu państwa,</p> <p>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>trzy instytucje</u>, które mu podlegają, oraz trzy instytucje należące do rządowej administracji niezespolonej®.</p> | <p>tematobecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>osiemnajbardziej rozpoznawanych osób</u> rządzie, uzasadniając swój wybór – przedstawia swoją opinię na temat aktualnego składu RM i dyskutuje o tym na forum klasy,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucja RP</i>, tekst z podręcznika) tworzy schemat procesu powoływania Rady Ministrów w Polsce; ocenia rolę Prezydenta RP i Sejmu w procedurze trzech kroków i uzasadnia swoje stanowisko w tej sprawie®,</p> <p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów – określa, jakiego rodzaju jest to odpowiedzialność w poszczególnych sytuacjach, i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach; porównuje odpowiedzialność indywidualną i solidarną®,</p> <p>– wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu</p> |
|--|--|--|--|--|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | <p>służby cywilnej, i analizuje, rolę, jaką służba cywilna odgrywa w funkcjonowaniu państwa,</p> <p>–wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>cztery</u> instytucje, które mu podlegają, oraz cztery instytucje należące do rządowej administracji niezespolonej ®.</p>                                                                                                                                                               |
| <b>TEMAT LEKCJI: Władza sądownicza</b><br><b>Liczba godzin: 2</b> |                                                                                                                                                                                                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| 6.5                                                               | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) V.5) opisuje strukturę władzy sądowniczej (Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu) i wyjaśnia jej funkcje oraz znaczenie dla obywatela</p> | <p>struktura władzy sądowniczej</p> <p>sądy powszechne</p> <p>sądy wojskowe</p> <p>sądy administracyjne</p> <p>rodzaje sądów powszechnych (rejonowe, okręgowe, apelacyjne)</p> <p>apelacja</p> <p>dwuinstancyjność</p> <p>rodzaje sądów administracyjnych – NSA, WSA</p> | <p>– identyfikuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę,</p> <p>–odnajduje sądy rejonowy oraz okręgowy/apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania®,</p> <p>– rozumie terminy: <i>niezawisłość sądu</i> i <i>niezależność sądów</i> oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i>®,</p> <p>–rozumie, jaka jest funkcja władzy sądowniczej, i wyjaśnia na przykładzie, jakie ma ona znaczenie dla obywatela;</p> <p>– rozumie termin <i>apelacja</i>.</p> | <p>– wymienia elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę,</p> <p>– rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje przykład sądu każdego rodzaju,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu®,</p> <p>– wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania®,</p> <p>– definiuje terminy: <i>niezawisłość sądu</i> i <i>niezależność sądów</i> oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i>®,</p> <p>– identyfikuje <u>po jednym zadaniu</u> SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną,</p> | <p>– opisuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, w tym wskazuje na zasadę dwuinstancyjności postępowania,</p> <p>– rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje <u>po jednym przykładzie</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju,</p> <p>– wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, a także wie, jak</p> | <p>–opisuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym tłumaczy działanie zasady dwuinstancyjności postępowania,</p> <p>–rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, i podaje <u>po dwa przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju,</p> <p>–wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, a także korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów®,</p> | <p>–przedstawia i analizuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym działanie zasady dwuinstancyjności postępowania,</p> <p>–rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje <u>po trzy przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju,</p> <p>– wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, i omawia ich kompetencje w zakresie orzekania; korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów, by</p> |

|  |  |                                                                                                                                                      |  |                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  | <p>Sąd Najwyższy</p> <p>niezawisłość sędziów</p> <p>niezależność sądów</p> <p>Trybunał Konstytucyjny, skarga konstytucyjna</p> <p>Trybunał Stanu</p> |  | <p>– wymienia funkcje władzy sądowniczej i wyjaśnia na dwóch przykładach, jakie ma ona znaczenie dla obywateli,</p> <p>– definiuje termin <i>apelacja</i>.</p> | <p>korzystać z serwisów internetowych wskazanych sądów®,</p> <p>– identyfikuje kroki, które należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat®,</p> <p>– omawia zagadnienia niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów, w tym podaje <u>po dwa przykłady</u> gwarancji przestrzegania tych zasad®,</p> <p>– identyfikuje po jednym zadaniu SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną,</p> <p>– wymienia funkcje władzy sądowniczej i na dwóch przykładach omawia rolę, jaką odgrywa ona w funkcjonowaniu państwa i życiu obywateli,</p> <p>– definiuje termin <i>apelacja</i>.</p> | <p>– wymienia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej sprawie®,</p> <p>– analizuje zagadnienia niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów, w tym kwestię prawnych gwarancji przestrzegania tych zasad – podaje <u>po trzy przykłady</u> tych gwarancji®,</p> <p>– omawia po dwa zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną,</p> <p>– omawia funkcje władzy sądowniczej i analizuje <u>na dwóch przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli,</p> <p>– definiuje termin <i>apelacja</i>.</p> | <p>znaleźć informacje potrzebne w konkretnych okolicznościach®,</p> <p>– omawia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej sprawie®,</p> <p>– porównuje ze sobą niezawisłość sędziowską i niezależność sądów – przedstawia funkcję tych zasad w systemie prawa oraz podaje <u>po cztery przykłady</u> gwarancji ich przestrzegania®,</p> <p>– porównuje zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną,</p> <p>– omawia funkcje władzy sądowniczej i analizuje <u>na trzech przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli,</p> <p>– wyjaśnia, czym jest apelacja, i wskazuje, do których sądów się ją składa.</p> |
|--|--|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

**TEMAT LEKCJI: Trójpodział władzy**  
**Liczba godzin: 1**

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6.6 | <p><b>Uczeń:</b></p> <p>(P) V.6) na przykładzie ustroju III Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnia znaczenie podziału i równowagi władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej dla demokratycznego charakteru państwa; na wybranym przykładzie omawia kontrowersje związane z trójpodziałem władzy, przytaczając argumenty różnych stron sporu</p> | <p>zasada trójpodziału władzy</p> <p>aspekty trójpodziału władzy: funkcjonalny i organizacyjny</p> <p>geneza koncepcji podziału władzy</p> <p>trójpodział władzy a demokracja</p> <p>wyzwania związane z trójpodziałem władzy</p> | <p>– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>jedno z czterech</u> założeń tej koncepcji,</p> <p>– wymienia <u>jednakonstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w której zastosowano zasadę trójpodziału władz ®,</p> <p>–na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) identyfikuje <u>trzy elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.</p> | <p>– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>dwa z czterech</u> założeń tej koncepcji,</p> <p>– wymienia <u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz ®,</p> <p>–na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>cztery elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.</p> | <p>– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>trzy z czterech</u> założeń tej koncepcji,</p> <p>– wymienia <u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>jedną ustawę zasadniczą</u>, w której ta zasada została uwzględniona®,</p> <p>–na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>pięć elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>dwa</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>–na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>dwawyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady.</p> | <p>– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>cztery</u> założenia tej koncepcji,</p> <p>– omawia aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy ®,</p> <p>– wymienia <u>dwie konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>dwie ustawy zasadnicze</u>, w których tej zasadzie uwzględniono®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>sześć elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>trzy</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>–na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>trzywyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady,</p> <p>–wyraża swoje stanowisko</p> | <p>– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy i skąd pochodzi ta koncepcja, wymienia jej <u>cztery</u> założenia,</p> <p>–porównuje aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy ®,</p> <p>–porównuje konstytucje Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, i te, w których tej zasady nie uwzględniono,</p> <p>–na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i>, tekstów w podręczniku) wymienia <u>osiem elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>cztery</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>–na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>czterywyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje dwie propozycje</p> |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|  |  |  |  |  |  |                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--|--|--|--|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|  |  |  |  |  |  | <p>wobec stwierdzenia:<i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena</i> – i formułuje po dwa argumenty potwierdzające tę tezę i jej przeczące.</p> | <p>rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady,</p> <p>–wyraża swoje stanowisko wobec stwierdzenia:<i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena</i> – i formułuje po trzy argumenty potwierdzające tę tezę i jej przeczące.</p> |
|--|--|--|--|--|--|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|